

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXX (24)

No. (Štev.) 23

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

10. junija 1971

DAN SPOMINA - DAN JUNAKOV

Spominska proslava v Slovenski hiši v Buenos Airesu

Vsako seme, ki pade v zemljo in umre, po tej svoji smrti vzkali in po-
žene novo življenje; raste, cvete in po-
tem, ko pride čas žetve, obrodi svoj
sad. Tako je tudi s človeškim življe-
njem in dejanjem. Iz roda v rod se
pretaka življenjska sila njih, ki so se

žrtvovali za svoje najvišje ideale, do-
kler ne pride dan prebujenja.

Šestindvajset let že obhajamo skriv-
nost velike žrtve naših mučencev, pa-
dlih na oltarju domovine za rod in vero.
Spominjamo se nanje, jih slavimo, mo-
limo za pokoj njihovih duš, in iz bogate

podal slavnostni govor, kjer je, med
drugim izvajal sledeče misli:

„26 let je že poteklo odkar smo za-
pustili domovino. Kakor vsako leto ob
tem času, smo se zbrali tudi letos, da
se spomnimo naših prijateljev in sobor-
cev, ki so v borbi proti sovražnemu
okupatorju in mednarodnemu in proti-
narodnemu komunizmu žrtvovali najvi-
šje kar svoboden človek ima, svoja živ-
ljenja.

Pred 30 leti je 5 sovražnih sosedov
— brez vojne napovedi — napadlo na-
šo lepo skupno domovino, Jugoslavijo.
Komunisti so tedaj pozivali vojake,
naj odvržejo orožje, naj se ne borijo
za „zahodne plutokrate“ in naj gredo
domov. Toda sami so to orožje zbirali
in ga skrivali, ker so se že tedaj pri-
pravljali za revolucijo in prevzem obla-
sti. V nekaj dnevih so Nemci, Italijani
in Madžari zasedli celo Slovenijo.

Ko je pa 22. junija 1941 Nemčija
napadla Sovjetsko zvezo, so ti isti ko-
munisti, v celi Jugoslaviji posebno pa
še v Sloveniji, nenadoma postali zelo
bojevit, veliki nacionalisti in vseslova-
ni in začeli pozivati narod na upor pro-
ti okupatorjem. Pod krinko osvobodilne
fronte „OF“ so hoteli zajeti vse narod-
ne sile in jih izkoristiti kot tepovski

hrano za izžiganje sovražnika, da bi
tako vezali del njegove vojne sile na
naše ozemlje in na ta način olajšali
pritisek na sovjetsko vojsko. Tiste, ki
nismo nasedli njihovim lažem in ki ni-
smo pristali na njihovo vodstvo, tem-
več smo že tedaj, v vsej tajnosti, idej-
no povezani z Iliro Mihajlovičem, or-
ganizirali podzemni „Ti odpor proti
okupatorju“. V tem času smo pravi čas,
so takoj proglasili za narodne izda-
jalce in belogardiste, ter grozili z vse-
mi mogočimi represalijami. Spomladi
leta 1942 so uspeli z intrigami, da so
Italijani odpeljali skoro vse aktivne
častnike in podčastnike, ki so jih našli
v njihovi okupacijski coni, v internacij-
ski taborišča, in na ta način prepre-
čili, da bi Vaške straže, ki so nujno mo-
rale nastati kot reakcija na njihovo iz-
žiganje sovražnega okupatorja, kar so
oni dobro vedeli iz zgodovine sovjetske
revolucije, imele strokovno izobražene
vodnike. Kljub temu so se le-te pod
vodstvom rezervnih častnikov in ideal-
nih študentov uspešno uprle rdečemu
terorju in ropanju ter zaščitile, vsaj
deloma, ljudstvo pred okupatorjevimi
represalijami: požigi celih vasi, inter-
nacijami v koncentracijskih taboriščih,
streljanje talcev itd.“

Ko je govornik opisal nastanek do-
mobrantsva je nadaljeval:

„Čeprav so morali obleči tujo
uniformo in trpeti med seboj tuje
zvezne oficirje, so vendarle nosili
slovenske trobojnice in se borili pod ne-
omadeževano slovensko zastavo. Skoro
vsi so bili priprani v zavezniško zma-
go in so se imeli za slovenske in ju-
goslovanske vojake, ki bodo v odločil-
nem trenutku zamenjali kape in kokar-
de in skupaj z zahodnimi zavezniki oči-
stili domovino sovražnega okupatorja.
pa tudi rdečega nasilnika.

Prepričani smo namreč bili, da nam
Churchillov vzklik v britanskem par-
lamentu marca leta 1941: „Jugoslavija
je naša svoja duša“, garantira, da nam
bo vrnjeno tudi telo — svobodna do-
movina.

Tako smo kljub komunističnim in
okupatorskim skupnim spletkam očistili
velik del naše domovine in če ne bi bilo
Jalte in Teherana, tudi ne bi bilo Ve-
trinja in ne Teharij, in ne šent Vida,
in ne Kočevskega Roga in drugih svet-
lih krajev, kjer spe spanje pravičnega
naši prijatelji-mučeniki, ki so jih izdali
tisti zavezniki v katere smo slepo zau-
pali in za katere smo mnogo tvegali.
Rdeči krvniki, pijani zmage, ki je niso
dosegli na bojnem polju, temveč so jo
dobili v darilo od svojih sovjetskih
gospodarjev, so se zverinsko maščevali
nad hrabrimi borci, tedaj neoboroženi
mi in z žico zvezanimi, z nečloveškim

Terror en Chile

En Chile sigue la socialización con pasos cada vez más veloces. Pero no
solo en el campo económico o político, sino también en el campo guerrillero y
criminal. Si bien el presidente quiere llevar el país al socialismo por métodos
legales — así por lo menos lo dice él mismo — hay otros grupos de izquierda co-
munista que quieren ya empezar con la revolución armada.

El gobierno poco hace para demostrar su proclamada vocación democrá-
tica y poner coto al terrorismo de los revolucionarios, que se sienten cada vez
más fuertes.

Así el pasado martes 8 del cte. han asesinado en una emboscada al ex
ministro del Interior del gobierno democristiano, Edmundo Pérez Zujovic. De
esta manera mostraron los izquierdistas cual es su concepto del partido demó-
crata cristiano, con cuya ayuda llegó el presidente Allende al poder. Para ellos
los democristianos son evidentemente solo „idiotas útiles“, a los cuales, des-
pués del servicio prestado, hay que sacar del escenario por las buenas o por las
malas. Así ocurrió siempre en cualquier parte del mundo en el comienzo del go-
bierno comunista. Ahora ocurre también en Chile.

Teror v Čilu

V Čilu napreduje socializacija z vedno hitrejšimi koraki. A ne samo v
ekonomiji ali politiki, temveč tudi v gverili in kriminalu. Čeprav hoče priti
predsednik Allende v socializem po legalni poti — vsaj tako trdi on sam — je
v Čilu precej levičarskih skupin, ki hočejo takoj krvavo revolucijo.

Vlada seveda malo stori, da bi dokazala svojo proglašeno demokratičnost
in ustavila delovanje revolucionarjev. Ti se tako počutijo vedno bolj močne.

Zato so tudi v torek 8. t. m. v zasedi umorili Edmunda Péreza Zujevica,
bivšega notranjega ministra krščansko demokratske vlade. S tem so pokazali
levičarji kakšno je njihovo mnenje o demokristjanih, s pomočjo katerih so pri-
šli na vlado oni in Allende. Zanje so bili očitno krščanski demokrati le „ko-
ristna budala“, katere je treba po opravljenem delu odstraniti zlepa ali zgrda.
Tako se je zgodilo vedno po vsem svetu, kadar je prišel komunizem na oblast.
In to se dogaja sedaj tudi v Čilu.

trpinčenjem in zasramovanjem in kon-
čno s streljanjem v tilnik.

Danes, ko je čas že zacelil rane, se
s ponosom spominjamo vseh teh naših
mučnikov, ki so prvi spregledali rdečo
nevarnost in se ji moško uprli. Ravno
tako se spominjamo vseh naših žena in
mož, ki so padli kot talci pod krogla-
mi okupatorja, ali so lažni in mrtene-
ni umirali v koncentracijskih tabori-
ščih in zaporih, ali na tujih bojiščih
kamor jih je nasilno odvel okupa-
tor. Tudi se spominjamo vojnih ujet-
nikov, ki se po končani vojni niso vrni-
li v zasluženo domovino, v objem svo-
jih dragih, ampak so se odločili za tež-
ko pot v begunstvo, kjer so mnogi že
za večno zaspali v tuji zemlji.

Ko danes opazujem razvoj svetov-
ne politike, s skrbjo gledam v bodoč-
nost.

Domobranski častnik Emil Cof med slav-
nostnim govorom

Toda upanja ne smemo izgubiti. Za-
upajmo v božjo pravičnost in dobroto.
Prosimo Vsemogočnega naj sprejme žr-
tve naših bratov, skupaj z milijoni žr-
tev ostalih svobodoljubnih narodov, in
naj razsvetli um duhovnih, političnih
in vojaških voditeljev svobodnega sve-
ta, da ne bodo nasedli novim komu-
nističnim spletkam in prodali ves svet
rdečim krvnikom.

Prosimo pa tudi Boga, naj da nam
tisto moč in zaupanje vanj, ki so ga
imeli naši pokojni prijatelji, ki so v
borbi za ideale: Mati — domovina —
Bog — dali svoja življenja.

VEČNA JIM SLAVA!

Žalna slavnost v dvorani

Prisotni Slovenci so zbrano sledili
izvajanjem govornika. Nato pa so se
podali v veliko dvorano, kjer se je takoj
nato darovala sv. maša.

SV. MAŠA IN CERKVENI NAGOVOR

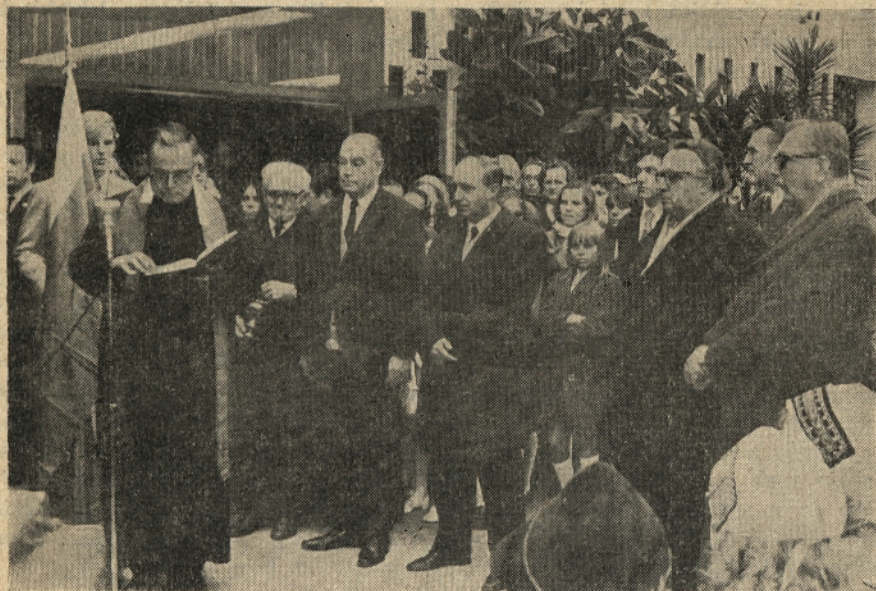
Ko so rojaki katerih se je zbralo
nad tisoč, do zadnjega kotička natrpali
dvorano, so k oltarju, postavljenem za
to priliko na odru, pristopili slovenski
dušni pastirji, ter somaševali sveto da-
ritev za duše padlih. Skupno z delega-
tom msgr. Oreharjem so somaševali še
gg. Jože Guštin, Matija Borštnar, Fran-
ci Urbanija, Janez Petek CM, Jože
Škerbec, Jurij Rode, Matija Lamovšek,
dr. Filip Žakelj ter dr. Alojzij Stare.

V cerkvenem nagovoru je msgr.
Orehar med drugim sledeče:

Strahoten vtis praznote more zadeti
naše spominske prireditve, ki jih po-
navljamo vsako leto prvo nedeljo ju-
nija. Pomisliti moramo predvsem v teh
letih, ko stojimo na križišču našega
življenja v emigraciji: Zakaj se je vse
to zgodilo, odločitev žrtv in naša pred
30 leti, izguba življenja za ene in izgu-
ba domovine za druge pred 26 leti.

Rešiti smo hoteli Boga v človeku in
človeka v Bogom. Človeku življenje, svo-
bodo in vero. Nismo dosegli v polnosti
tega. Eni so izgubili življenje, drugi
svobodo, mi pa domovino. Ni lahko ra-
zumeti tega, kakor je Jezus rekel apo-
stolom po današnjem evangeliju: „Še
mnogo vam imam povedati, a zdaj bi
še ne mogli nositi. Ko pa pride Duh
resnice, vas bo vodil k polni resnici.“
Po človeško je neumljivo, razsvetli nas
le luč od zgoraj, ko se ne moremo pri-
tožiti, da bi nas zapustila božja modrost,
o kateri smo brali: „In moje veselje je
pri človeških otrocih“ (Preg 8. 31).
Samo v luči vere razumemo razočara-
nje, ko smo poslušali tedaj Boga v
Cerkvi. Sv. Pavel pravi v listu: „Ker
smo opravičeni iz vere, imamo mir z
Bogom po našem Gospodu Jezusu Kri-
stusu in se ponašamo z upanjem in
božjo slavo. Pa ne samo to, ampak se
ponašamo tudi z nadlogami.“ (Romlj
5, 1. 3).

V 26 letih smo doživeli dobro in
hudo, se opomogli, uživamo zunaj svo-
bodo, marsikaj nas je po človeško pri-
rdečim krvnikom.
(Nad. na 2. str.)

Med molitvijo delegata msgr. Antona Oreharja za padle žrtve stoje spredaj od
desne na levo: podpredsednik ZS Franc Pernišek, predsednik Doma v San Mar-
tinu Franc Zorko, predsednik NO za Slovenijo Miloš Stare, predsednik SKAD
Andrej Mele, predsednik ZS Božo Stariha in tajnik ZS Vilko Cuderman

Živ spomin rodi mir in ubranost

Govor pisatelja Karla Mauserja za
junjsko proslavo 1971 v Buenos Airesu.

V bistvu je življenje neprestano
iskanje, iskanje za rešitvijo težkih
socialnih problemov, ki premikajo
svet, iskanje resnice, iskanje oseb-
nega in splošnega mira. Globoko v
srcu ob vsej navezanosti na ta svet
želimo doseči kraj, kjer ni več iska-
nja, temveč samo videnje.

Ta misel mi vselej vstane, ko se
v slovenski skupnosti spominjamo
žrtv revolucije doma in posebno še
tistih tisočev, ki so bili pred šest-
indvajsetimi leti vrnjeni. Z nami
vred so iskali resnico, polno svo-
bodo, iskali rešitve za toliko vpra-
šanj, ki so dušile slovenski narod v
tistem času. V veliki zmedi takrat,
v nastopu tolikih krivih prerokov, v
nasilju, ki si je nadelo masko reši-
telja, so gledali v taisto luč, v ka-
tero gleda vsak Slovenec, ki veruje
v duha.

Niso zgrešili svojega iskanja, pri-
šli so v videnje, ki ga mi nimamo.
Njih iskanje je bilo nevidno seme,
ki je leglo v duše vseh, ki so obstali
pri življenju, tudi v brazde tistih,
ki so bili rojeni šele tedaj, ko so bili
Iskalci že pomorjeni. Iskreno iska-
nje, tudi če umorjeno, ima neznan-
sko moč in požene mladike celo tam,
kjer bi človek ne pričakoval. Danes
poganja celo v mladem rodu doma,
ki pozna preteklost le iz knjig.

Iskreno iskanje nikdar ne ločeva,
temveč vedno združuje. O, da bi mi
v teh težkih časih, v katerih živi-
mo, znali od mrtvih prevzeti to dra-
gocenost — vrednost iskrenega
iskanja. Ne iskanja v napuhu, ne
iskanja v osebno zadoščenost, niti
iskanja v opravičilo. Iskreno iska-
nje je pobiranje zlatih drobecv vseh
tistih vrednot, ki so razsute v vsa-
kem času, v ljudeh in njih delih.

Če bomo iskreni iskalci, bomo de-
ležni tudi videnja, ki ga mrtvi Iskal-
ci že imajo. Videnje prinaša mir in
ubranost, sosedje misli in načrtov
in samo to sosedstvo je temelj za
resnično skupno življenje. Vsaka
druga pot je odmiranje in razpa-
danje.

Ne govorimo o mrtvih iz navade,
samo zavoljo tega, da spomin osta-
ne. Kaj bi spomin, če ne more
roditi miru, niti ubranosti?

Spomin je lep le tedaj, če je živ.
In če je živ mora roditi.

zakladnice njih zapuščine jemljemo mo-
či, da našo borbo za skupne ideale svo-
bode slovenstva in krščanstva nadalju-
jemo do končne zmage, ki nekoč mora
priti.

Tudi letos smo se zbrali svobodni
Slovenci iz Buenos Airesa na našo skup-
no junjsko proslavo, katero je organi-
ziral v našem imenu, in se zbrali v
društvo Zedinjena Slovenija. Z vseh
strani in nasebin smo se zgnili, ter se
z gorečnostjo in pieteto poklonili spo-
minu naših žrtv.

Poklon in molitev pred spomenikom

Ob 16, ko je bila zbrana že množica
rojakov, so pred spomenik, ki stoji v
čas našim žrtvam na dvorišču Sloven-
ske hiše, predstavniki našega javnega
življenja položili venec duhtečih rož. V
imenu vse skupnosti so cvetje položili
pred spomenik predstavniki naše osred-
nje organizacije Zedinjene Slovenije,
predsednik Božo Stariha, podpredsed-
nik Franc Pernišek in tajnik Vilko Cu-
derman. Skupno z njimi so se spominu
padlih poklonili predsednik Narodnega
odhoda za Slovenijo g. Miloš Stare, de-
legat slovenskih dušnih pastirjev, msgr.
Anton Orehar, predstavniki borčevskih
organizacij Tabor in Vestnik, starešini
Ivan Korošec in Slavko Urbančič, ter
predstavniki domov in organizacij.

Ob spomeniku je stala slovenska za-
stava in mladi skviti pod vodstvom g.
Marijana Trtnika, so držali častno stra-
žo. Tedaj se je ozračje napolnilo s sve-
čanostjo: mladi trobentač Miha Skubic
je zatrobil k molku.

Ko so utihnili zvoki trobente, je
delegat msgr. Anton Orehar opravil
pred spomenikom molitve za padle žrtve
komunistične revolucije in druge sve-
točne vojne. Z njim so glasno molili vsi
navzoči.

OJ, DOBERDOB

V tiho dvorišče so se razlegli gla-
sovi moškega zbora iz San Martina,
pod vodstvom Slavka Rupnika. Obču-
teno so zapeli najprej „Oj, Doberdob,
slovenskih fantov grob... Kočevski
Rog, slovenskih fantov grob“, nato pa
„Mi v grobu smo...“ Njih lepo in
ubrano petje, ki zasluži vso pohvalo,
je globoko prevzelo vse navzoče. Sploh
je petje moškega zbora poseben užit-
ek, ki bi ga morali, zlasti ob takih
prilikah, bolj pogosto gojiti.

GOVOR EMILA COFA

Vsi navzoči so prisluhnili, ko je na
govorniški oder stopil častnik sloven-
skega domobrantsva, g. Emil Cof, ter

Spominska proslava v slovenski hiši

(Nad s 1. str.)

zadelo, presenetilo, zabolelo. A nismo sami in samo mi s svojimi problemi.

Kakor narodi ob križiščih svoje zgodovine poiščejo določbe osnovnega zakona, svoje ustave, uravnavajo pa tej svoj tek. Tako mi ob tem križišču znova obnovimo svojo misel odločitve za Boga in za človeka. To oboje rešujemo sebi osebno, skupini zunaj. Kot takrat nismo spraševali, v kateri skupini kdo misli, temveč poslušali smo nauk pameti in željo srca ter se pridružili v eno, tako storimo danes, da rešimo odločitev zgodovine. Kljub vsem človeškim presenečenjem vprašajmo: Kdo bo danes tvegati, da slovenskemu človeku v izseljenstvu zlomi zvestobo do Cerkev! Vedno in povsod!

Iskreno izpovejmo voljo do vseh potrebnih žrtv za liturgično molitvijo današnjega praznika: Posveti, prosimo, Gospod, naš Bog, žrtve te daritve ter po njej tudi nas same pripravi sebi v večni dar.

Nadaljevala se je sveta maša, med katero so številni rojaki pristopili tudi k svetemu obhajilu.

NASTOP MLADINSKEGA ZBORA

Po kratkem odmoru se je pričela žalna akademija. Najprej je oder zasedel mladinski pevski zbor, ki ga vodi gospa Marija Fink Geržiničeva. Mlade pevke in pevci so z že priznano ubranostjo in dovršenostjo navdse občuteno zapeli najprej Gallusovo In Nomine Domini; nato prekmursko narodno Teče mi vodica; koroško narodno Pojdem v Rute; G. Ipavicevo Danici (solo Marko Fink); ter primorsko narodno Soči. V začetku je podala spremno besedilo pesnim gđ. Minka Debečeva.

Mlada grla so si s svojo prekrasno pesmijo osvojila srca navzočih in marsikatera solza se je zasvetila v očeh, ob zvokih otočnih narodnih pesmi.

GOVOR PISATELJA KARLA MAUSERJA

V tišino se je tedaj razlegla beseda pisatelja Karla Mauserja, katerega govor je bil posnet na trak posebej za to priliko. Zavzeto so ga poslušali zbrani. V celoti ga objavljamo v našem listu na uvodnem mestu.

„ZASUTA USTA GOVORE“

Na zastor so padle slike, pošastni prikazi umirajočih. Zastor se je odprl in čez vso širino odra in dvorane so zasijale slike...

„Imel sem deklico...“ Mrtvi domobranec nam je iz groba podal svojo vizijo na naš čas in naše delovanje. Nato pa je prešel v tiste dni, ko se je na cvetno nedeljo leta 1941 začel križev pot slovenskega naroda.

Z iskreno objektivnostjo so bili prikazani mladostna vna in dvomi študenta, lažne spletke OF, vojna, fašistična in nacistična taborišča. Istočasno

pa ves potek dogodkov v Sloveniji: nastanek vaških straž — iz potrebe zavarovati lastno življenje in imetje pred rdečimi krvniki — italijanska kapitulacija — Turjak — nastanek slovenskega domobranstva — prisega zvestobe narodu in Bogu za dokončen boj in upanje večne zmage.

Prekrasni diapozitivi Slovenije, pomešani z risbami in zgodovinskimi slikami vojne, vaških straž in domobrancev, so tvorile celotno harmonijo, ki je ob koncu (ob zvokih Händlove Aleluje) izzvenela v vero vstajenja našega naroda in nadnaravno vstajenje vseh, ki so se žrtvovali na oltarju domovine.

Avdiovizualni prikaz je režiral Lojze Rezelj. Glas domobranca je lepo podal Stanko Jerebič po besedilu, ki ga je prav za to priliko sestavil Ciril Markež. V besedi sta sodelovali še Lučka Potočnik in Minka Debevec. Zvočne efekte je imel na skrbi Franci Willem-part. Sodelovali so še Marijan Loboda, arh. Jure Vomberger, Lojze Avguštin, Jože in France Tomažević, Tine Debeljak ml. in drugi. Vsem njim iskrene čestitke in najlepša hvala.

Ob pogledu na slovensko zastavo in domobranskega orla se je zaključila žalna svečanost. Skupine rojakov so se razhajale. Vsak je v srcu nosil globok vtis preživetega dne. Spomin na drage padle, spomin na rodno, bičano zemljo in vero, da bo seme, ki je pred toliko leti padlo v slovensko zemljo, kmalu obroditelo stoteren sad. (Sad svobode naroda.

VOJNA ZA DVE GENERACIJI

EGIPT — SOVJETSKI SATELIT

V egipčanskem parlamentu je imel Sadat minuli teden govor, v katerem je poslancem edine egipčanske socialistične stranke pojasnjeval novi sovjetsko-egipčanski 15-letni pakt.

Sadat je izjavil, da je Egipt pri podpisu vodila predvsem želja po boljši vojaški opremljenosti, „da bo tako egipčanska vojska kos bodočemu vojaškemu spopadu z Izraelom.“

„Spopad z Izraelom ne bo končan“, je izjavil Sadat, „iz osvoboditve zasledjenih področij, kajti stojimo pred novo križarsko vojsko, ki bo trajala našo in naših otrok generacijo.“

Sadat je poudaril, da sovjetsko-egipčanski pakt vsebuje „nov element“, razčlenjen v osmem členu pogodbe. Sovjetska zveza se tu obvezuje sproti zaglagati egipčansko vojsko z najmodernejšim orožjem. „To je nov element. To je tisto, kar smo hoteli in kar zahtevamo, ker smo prepričani, da bomo prisiljeni v boj in da bo zadnja beseda konflikta izgovorjena na bojnem polju,“ je dejal Sadat.

Poudaril je tudi, da je vztrajal na

Vojni ujeti odklanjajo repriacijo

NOČEJO V SEVERNEM VNAM

Severni Vietnam je n teden iznenada prepovedal repatriacijo 13 bolnih in pohabljenih severnvietnamskih vojnih ujetnikov, ki so ži na ladji, s katero so jih iz Južni Vietnamu vračali v Hanoi.

Severni Vietnam je o odločitev sporočil v Južni Vietnam preko svoje tiskovne agencije. Poročilo bilo kratko: Hanoi 13 vojnih ujetikov ne bo sprejel.

Južni Vietnam je priraktim pristal na repatriacijo 660 bolnih in ranjenih severnvietnamskih vojnih ujetnikov, dasi Hanoi ni obil repatriacije bolnih in ranjenih južnvietnamskih vojnih ujetnikov.

Dva dni pred vrnitvijo južnvietnamske vojske izvedla teto med severnvietnamskimi ujeti o njihovi vrnitvi v Hanoi. Ankeže bila izpeljana pod nadzorstvom mednarodnega rdečega križa ter se je kazalo, da se 647 severnvietnamskih vojnih ujetnikov noče vrniti v Severni Vnam.

Hanoi je obtožil Saip, da je „ravnal nečastno, pod proviteltstvom ZDA“. Tako hudega ropagandnega udarca od svojih vojakov Hanoi ni bil pričakoval. V ogorčenjuje komunistična hanojska vlada sed prepovedala vrnitve tudi ostalim 13vojnim ujetnikom.

podpisu pakta z ZSSR, „kajti znanost in tehnika v najnovejših oblikah se nahajata samo v ZSSR in ZDA. Prva je nas resnični prijatelj, ki nas je podpiral v najtežji uri“, je sebi in poslanecem dopovedoval Sadat. „Druga velečila izjavlja, da bo ohranjela ravnostže sil v izraelsko korist. Zato se nisem pomišljal in prisil naše prijatelje, da nam dajo svojo znanost in tehniko, da se bomo mogli zoperstaviti tej

Medtem se je izraelska predsednica Golda Meir mudila na Norveškem, kjer je znova poudarila, da smatra sovjetsko-egipčansko pogodbo za „novo, nevarno razdobje na Bližnjem vzhodu“. Zankala je, da bi se bila na Norveškem tajno sestala s sovjetskimi odposlanci in z njimi sklepala o vzpostavitvi rednih diplomatskih stikov med Moskvo in Izraelom. Ti stiki so bili prekinjeni s sovjetske strani leta 1967 po zmagoviti izraelski šestdnevni vojni proti Egiptu.

Golda Meir pa je izjavila, da bo Izrael vedno pozdravil obnovitev rednih diplomatskih stikov z Moskvo.

Narod ne more izbirati med različnimi življenjskimi stili; ali živi v skladu s svojim stilom, ali pa ne živi.

José Ortega y Gasset, España invertebrada II, 6

Iz življenja Slovencev v Mendozii

ČAS BEŽI (IN GA PODIJO)

Pretekli petek, 4. t. m., so bila z imenovanjem generala Chescote za ministra za industrijo, trgovino in rudarstvo končno napolnjena vsa ministrska mesta. Reorganizirana vlada se sedaj podaja na pot, ki naj jo vodi do dveh glavnih ciljev: postaviti trdne temelje bodočemu gospodarskemu in socialnemu življenju in najti ustavni izhod, ki bo zagotovil v bodoče kontinuiteto vlad, ki bodo izšle iz svobodnih volitev.

A čas teče. Če naj upoštevamo omenjena (in obrabljena) tri leta, kolikor bo še trajal mandat vojaške vlade po njeni lastni volji, je to kaj kratek čas za izvedbo prej omenjenih ciljev. Poleg tega pa je treba tudi upoštevati, da je nekaterim rok treh let predolg, oziroma jim čas prepočasi teče. Med te spadajo politiki, zbrani okoli zaveze „Ura ljudstva“ (La Hora del Pueblo), ki družni nekdanj sovražne si ljudske radikale in peroniste. V posebnem dokumentu so pred dnevi zahtevali od vlade, da naj skrajša revolucionarno dobo, zlasti pa da naj točno objavi datume prihodnjih volitev in predaje oblasti.

A ne le politiki, tudi sindikalisti pritiskajo vsak s svoje strani na vlado. Tako je v petek, 4., Glavna delavska konfederacija CGT in njeno politizirano vodstvo priredilo ljudsko manifestacijo

v Luna Parku. Zbralo se je nad 10.000 delavcev in študentov, kar pa opazovalci ocenjujejo kot „bolj slab odziv“. Seveda se je kaj malo govorilo o konkretnih delavskih problemih, saj je znano, da so vodje CGT v še kar dobrih odnosih z vlado, katere je celo dovolila, da se na državni praznik 25. maj vsakemu delavcu odtrga 500 starih pesov, katerih skupni znesek bo šel v fonde CGT. Protestov proti takemu postopanju je bilo mnogo z raznih strani. Argentinsko sindikalno vodstvo je namreč v mnogih primerih precej buržujsko in išče bolj politične koristi kot pa dobrobit delavstva.

Miru seveda tudi ne da gverila. Po ugrabljenju angleškega konzula v Rosario je izvedla nekaj manjših akcij, bolj za dobavo fondov, kot pa za prestiž. Važno na tem področju je, da so varnostni organi odkrili zelo obširen načrt prevratnega delovanja v več južnoameriških državah. Za Argentino je važno zlasti navodilo, da naj gverila ne dopusti, da bi se mirnim potom prišlo do svobodnih volitev. Take volitve, da mora na vsak način preprečiti, če hoče ohraniti ugodno polje za svoje prevratne akcije. Varnostni organi sedaj načrte preučujejo in se pripravljajo, na bolj radikalno borbo proti raznim revolucionarnim skupinam. Tudi na tem področju čas teče...

Občinske volitve v Italiji

RESNA NOTRANJA KRIZA

Huda gospodarska kriza, naraščajoč terorizem, vzrok fašizma in mafija so problemi, ki tarejo zadnje mesece Italijo in ki bodo vplivali na italijanske občinske volitve 13. in 14. t. m.

Občinskih volitev se bo moglo udeležiti nad 7 milijonov Italijanov, se

lili bodo skupščino na Siciliji in občinski svete v Rimu, Bariju in drugih 155 italijanskih mestih.

Največ zanimanja vzbuja Rim s svojimi 1,8 milijoni volivcev. Komunisti se trudijo, da bi iztrgali večino krščanskim demokratom in tako dosegli svoj davni sen, da bi postali najmočnejša stranka v glavnem mestu katoliške Cerkve.

Te občinske volitve bodo odjeknile dejansko po vsej dravi. So namreč prva volilna preizkušnja za koalicijsko vlado pod vodstvom krščanske demokrate Colomba, ki se mu jo je posrečilo

zvariti po težki vladni krizi lanskega avgusta.

Koalicija krščanskih demokratov, marksističnih socialistov in demokratičnih socialistov je imela volilna zborovanja po Siciliji in po vseh večjih italijanskih mestih, vključno v Rimu.

„Te volitve bodo v izredno resnih časih“, je izjavil Colombo na nedavnem zborovanju v Rimu.

Opazovalci menijo, da bi mogel nov padeč vlade vreči Italijo v splošno zmešnjavo, ki je krščansko-demokratska manjšina ne bi mogla krotiti.

Italija se nahaja v največji nevarnosti, da se spremeni v evropski Čile, če se Italijani ne bodo streznili. Komunistična Italija bi bila hud udarec delovanju svobodoljubnih sil v Sloveniji in ostali Jugoslaviji, ki imajo trenutno najbolj prehodna vrata na Zahod prav skozi to romansko državo.

ZENA IN NJEN SVET

Anica Kraljeva

Zvestoba našim prababiceam

Zadnjo nedeljo v maju je „ženska zveza“, kakor vsako leto, povabila vse slovenske matere in njihove sivoce k sv. maši. V vabilu je bilo zapisano, da bomo pri maši skupaj prosili za božjo pomoč pri vzgoji naših otrok in da se nato poveselimo kot velika družina pri čajanki. Bilo je lepo. Najlepše darilo nam je dala naša mladina, ki je pomagala kjerkoli je bilo treba. Prijetno nas je presenetila z lepo organizirano igro, katere smo se vsi, stari in mladi udeležili. Prepustili smo se njihovega vodstvu in postali vsaj za dve uri veseli otroci. Hvala, draga mladina!

Pisateljica Lea Fatur nam v svojem spisu opisuje hrabrost in junaška dejanja slovenskih žena in mater v času turških vpadov na slovensko ozemlje od l. 1400 naprej. Tudi današnja žena in mati mora čučeje in hrabro braniti svoj dom, ne več pred Turki, pač pa, da ne vdere in zagospoduje v družini „tuga učenost“, ki grozi današnji mladini: jo zapeljuje na varljiva pota, v nejasnost, plehkost, pehanje za bogastvom. Tira jo v moralno revščino in brezverstvo. Naj nam v tej nalogi pomagajo liki naših prababic, ki so živele stoletja pred nami!

Tako opisuje trpljenje in junaštvo slovenske žene Lea Fatur:

„Kdo je trpel, če ne slovenska žena?

Drugod sta se razvijala obrt in umetnost, drugje so cvetela mesta v zatišju, drugje so si zapisovali bahavo redne dogodke. Pri nas pa se je uničevala vsaka umetnina; treba nam je bilo le kamenja za močne zidove taborov. Pri nas so zgorevale listine, rokopisi, so izmirala z ljudmi poročila, pri nas je šel vsak vinar na mejo, za obrambo, pri nas je pospravljval Turek skoraj vsako leto in še po dvakrat, trikrat, kar so pritrudile tlačanske roke. Turek je imel shrambo pri nas za platno in domače sukno, za žito in živino. Vzgojevališče je imel pri nas za svoje hareme in seraje, delavce je imel pri nas za svoja polja in hiše — in žene za svojo zabavo in našo sramoto.

Obšla je žena goré in doline, ko ji je izpraznil turški obisk kaščo, izpraznila in težko je prinesla nekaj posevka novesmo prediva. Pazila je na ovco, kdaj bo volna godna, z očmi je vlekla žito iz tal. Goli so bili otroci, bosa je bila družina. A ko se je ustavilo vreteno, ko je iztrgal tkalec pezdiranje raz platno, ko je čakala mentrga in so požirale lačne oči žito, — tedaj je prihrumel turški ropar iznova in rešil otroke lakote, ženo dela...

Kmet je oral z orožjem v rokah. Umolknila je pesem kopačic, matere so skrivale svoje hčere za zidom, pred

berači, turške paše vohači. Daleč na okoli je vedel Turek za vsako dekle. In je pošiljal nezaželene snubece kakor za mlado Bredo, in jo je ugrabil kakor lepo Vido, kakor preljubo kraljico ogrsko Alenčico, kakor Miklovo Zalo in Krumpčevko iz Gabrč, kakor Mlinarjevo izpod Ptuja — in še toliko drugih.

A še bolj je bolelo matere srce za one, ki so odšli živi na Turško, kakor za tiste, ki so ležali mrtvi pred njo. Njen sin, kaj ne bo, ko doraste, bo prišel ubijati po domači zemlji, ali ne pogubi svoje duše v nepoznanju pravega Boga? In njena hči, ali ne bo v sramoti rodila sovražnike vere, v kateri je krščena?

Naša žena pa ni bila samo junakinja v delu in trpljenju, znala je svojo zemljo in svoj rod tudi braniti. Možje, če jih je še kaj bilo živih, so morali oditi na boj, po taborih so ostale ženske s starčki in otroki. Ženske so polnile vreče s peskom, valile kamenje, so kuhale krop in smolo, polivale sovražnika, so čakale z vodo in z dolgimi drogovi na puščice prižgalko, da so jih prestrezale in dušile osmoljene vence, ki so jih lučali Turki navzgor.

Tako so prepodile žene v Praprotnem (fara Stranje) Turka, tako so ga pobile in prepodile v Babjem klancu, v Ljutomerskih goricah l. 1664 in tako ga je pregnala Urška Dolinarjeva l. 1478 na čelu drugih žensk iz selških hribov. Borile so se na tak način tudi žene pod šmarno goro in grajska dekla na šilen-Taboru je vrgla na Turke panj čebel in „je rešila Tabor“.

Slovenke Turka niso marale; branila

se ga je Ančka Dominkova, branila se ga je Breda, branila ribniška Alenčica. Ugrabljene in odvedene na Turško pa niso pozabile doma. Ušla je Bučarjeva iz Ribnice, ušla sta junakinji zvestobe Miklova Zala in Krumčevka iz Gabrč pri Senožečah, ušle so „tri sestre s Turki omožene, ki so plačale z glavo svoj beg.“

Mnogo pravljie in pesmi pripoveduje o ugrabljenih ženah, ki so ubežale domov. Pravljice in pesmi pa so ustvarili resnični dogodki.

Bila je naša žena tudi usmiljena. Kjer naletimo na priimek Turek, si moramo misliti, da je žensko usmiljenje ohranilo ranjenega Turka ali turškega vojaka. Tak priimek pa so dobili tudi oni, ki so ušli s Turškega.

V vsem pomanjkanju in skrbeh se je zavedala naša žena, da mora izročiti prihodnjemu rodu zaklad iz davnine, takrat še nenapisan in nenatiskan: pravila je stare pravljice, pesmi, učila je deco načel življenja, prerokovala ji je boljše čase, „ko vstane Kralj Matjaž in se vrne Marko.“

Grmade, gradišča, turški klanci, babilj klanci, zapiski po cerkvenih stenah, po kmečkih hišah, okovi, darovani od rešenih jetnikov, nas spominjajo hudih časov, v katerih so živele naše prababice. Žal in škoda, da izginja v današnjih časih smisel za take spomine in da mladi vaščan ne pozna zgodovine svoje vasi, svoje dežele.

Neizčrpna pa je sila naroda, ki ima pogumne, potrpe in vztrajne žene. Po tisočih in tisočih so jih odganjali in pomorili leto za letom, — človek bi

mislil, da ni več Slovenca na Slovenskem, a zopet je tekla zibel, in se je polnila prazna hiša.

Stoletja trpljenja so utisnila naši ženi značilno črto: odločna, skoraj trda je v nekem oziru Slovenka, najbolj Kranjca; ne ljubi mehkužcev in mehkužnosti, zoprno ji je čustvarjenje.

Iz odločne žene iz časa turških vojn smo dobili ženo, ki je prenašala hude čase vojn ob koncu 19. stoletja in v začetku dvajsetega; dobili smo ženo, ki je v svetovni vojni otela z delom dom in rod in ki je danes zmožna tekmovali z ženami drugih narodov.

In še nekaj so bile ostavile naše prababice našim materam: globoko sočutje za svoje brate pod polmesecem. To sočutje se je kazalo ob vsaki vstaji naših bratov v Srbiji, Bolgariji, Bosni in Hercegovini zoper nasilnike: vedno so se našli Slovenci, ki so sodelovali pri teh vstajah, da maščujejo trpljenje svojih babic in operejo njih sramoto. In ob vsaki taki priliki so nabirale Slovenke, šivale ter pošiljale perilo in obleko. V balkanski vojni so stregle ranjenecem tudi slovenske usmiljenke. Ko se je nagibala vojna h koncu, pa so se izkazale naše žene zopet vredne potomke onih, ki so nekdanj branile dom in čast po taborih: nastopile so za majniško deklaracijo, za dom, za svobodo.

Veliko nalogo stavi sedanji čas slovenski ženi. Trpljenje, ki so ga prestale naše prababice z največjimi žrtvami v preteklosti, naj nas uči odločnosti in ljubezni v sedanjosti za srečno bodočnost.

DOKUMENT IZ TEŽKIH ČASOV

IZ ARHIVA DR. MIHE KREKA

Ko se ob junijskih praznikih spominjamo na tiste težke dni, ko je naš narod trpel pod težo tuje okupacije in domačega rdečega krvnika, si skušamo iz zgodovinske perspektiva dogodke razložiti: Kje in kakšni so bili vzroki za take posledice.

Močan žarek luči na medvojne dogodke pa mečejo prav dokumenti pokojnega predsednika NO za Slovenijo dr. Miha Kreka, katere večje število bo objavljenih v Zborniku Svobodne Slovenije, ki je pred izidom. Za današnjo priliko se nam zdi primerno, da podamo vsaj enega izmed dokumentov. Takole beremo v Zborniku:

V letih svojega bivanja v Londonu, je bil dr. Krek član jugoslovanske vlade vse dotlej, ko je vlada krenila na levo. Bila so to leta italijanske okupacije v t. zv. Ljubljanski pokrajini in

meseci po okupaciji pokrajine po Nemcih in nastanek domobranstva.

Poleg neprestanih težav v vladi sami, ki se ni znala izogniti notranjim sporom, je dr. Krek bil neverjetno trd boj, da bi Angleže prepričal o pravilnosti našega protikomunističnega boja med sovražno okupacijo, kar zahodni zavezniki nikako niso hoteli razumeti. Za nje je bila vsaka oblika sodelovanja z okupatorjem zločin, ki ga je treba kaznovati.

Da bi dr. Krek Angležem dopovedal, kaj se v naši deželi dogaja, je porabil vsako priliko, da je na podlagi zanesljivih poročil od doma skušal informirati odločilne angleške osebnosti o naših izredno težkih razmerah. Za primer prinašamo strogo zaupno pismo Krevu Siru Georgu W. Rendelu, britanskemu veleposlaniku za Jugoslavijo, ki se v prevodu glasi:

MKEB

NAJSTROŽJE ZAUPNO

1. junija 1944.

Moj dragi Sir George!

Ponovno sem se trudil, da bi združil partizane z drugimi organiziranimi silami in podtalnimi gibanji v naši deželi v en, skupen boj proti okupatorjem. Dobil sem tale odgovor:

„Boj naših partizanov ni usmerjen proti okupatorskim silam, temveč je komunistična revolucija, ki so jo povzročili komunisti in zapeljami Slovenci. Njihovi nacionalni pozivi so propaganda za zavajanje prebivalstva. Hočejo se polastiti oblasti in so nasprotni jugoslovanski vladi. Skoro vse podeželje je proti njim in tudi v Ljubljani so že v manjšini.

Partizansko vodstvo je, poleg tega, tudi proti kralju, naši vladi, generalu Mihailoviću in Jugoslaviji. Njihov program je sovjetski režim, njihova zastava je rdeča in njihov grb sta srp in kladivo. Ne moremo predvidevati sodelovanja s temi ljudmi, toda bomo še poskušali.

Partizani vsepovsod sodelujejo z italijanskimi komunisti. Sami so na Primorskem objavili, da je neki italijanski komunist član vodilnega odbora partizanov.“

In še dve drugi sporočili od doma:

„Komunisti so neznatna manjšina med Slovenci in so tako tesno povezani z italijanskimi in nemškimi komunisti, da bi bila skupna organizacija z njimi škodljiva. Ne borijo se proti okupatorju. Nadaljujejo s svojo revolucijo in nas ovajajo okupatorju. Pozivamo vas, da ne žalite čustev našega naroda z oddajami na londonskem radiju. Če ne morete povedati, da so naši partizani morilci, pa vsaj njihov žrtev ne imenuje te morilce. To povzroča tegobo in nezaupanje do Londona.“

„Na zasedanju vseh strank, ki so povezane v Zavezi, je bil sprejet naslednji sklep: Komunisti, ki morajo pristati na načela združitve Slovenije v federativni Jugoslaviji, morajo tudi prenehati pobijati Slovence, nehati požigati domove in ropati. Iz svojih vrst morajo izključiti vse morilce. Samo tedaj bodo možni razgovori o skupnem sodelovanju proti okupatorju. Iz naših izkušenj dvomimo, da bodo to storili brez izrecnega naročila iz Moskve.“

Prav tako mi je prišlo v roke pismo, v katerem se naši ljudje pritožujejo vsled več govorov, ki jih je na londonskem radiju v oddaji za Slovence imela neka ženska. Govore označujejo kot „histerično komunistično propagando“ in „skrajno krivično za nekomunistično slovensko ljudstvo“. Ugotovil sem, da je bila v zadnjih mesecih na slovenskih oddajah londonskega radija edina ženska, uradnica radia gdč. Hirsch. Nisem bral njenih govorov in ne morem o njih soditi, toda ker so tako slabo vplivali, menim, da je zadevo treba razčistiti.

Lepo vas pozdravljam

dr. Miha Krek

Vaša ekselenca

Sir George W. Rendel, K. C. M. G., britanski veleposlanik za Jugoslavijo

Odgovor na to pismo priča, da je Sir Rendel stvar vzel resno in vsebino sporočil na merodajna mesta.

BRITANSKO VELEPOSANIŠTVO ZA JUGOSLAVIJO
45, LOWNDES SQUARE

ZAUPNO

Moj dragi dr. Krek!

1. junija 1942.

Zelo sem hvaležen za vaše najstrožje zaupno pismo MK/EB z dne 1. junija glede vprašanja odnosov med partizani in drugimi organiziranimi silami in podtalnimi gibanji odpora v Sloveniji. Prišlo je ravno prav, ker sem se udeležil sestanka na zunanjem ministrstvu, kjer so to in podobna vprašanja bila na dnevnem redu debate. Zato sem izkoristil priliko in sporočil vsebino vašega pisma večim odločilnim osebnostim, istočasno s potrebnimi pojasnili.

Pismo so brali z velikim zanimanjem in sem prepričan, da bodo najresneje vzeli v poštev informacije in mnenja, ki jih vsebuje.

Ostajam, moj dragi dr. Krek, vedno vaš,

George W. Rendel, l. r.

Vaša ekselenca

dr. Miha Krek
14, Kingston House South
Enismore Gardens

Na vse Krekove korake je bil odgovor vedno bolj negativen, dokler se angleška vlada ni definitivno odločila za komunistično linijo odpora v Jugosla-

viji in pozvala vse nekomunistične ednice, naj se priključijo v boj proti okupatorju — komunističnemu vodstvu.

Molitev žená v zaporu

Pozdravlja te, ljuba Marija, vsak dan, pozdravlja Te lepa slovenska ravan, pozdravljajo ptički, ki v gozdu pojó, pozdravljajo cvetke, ki v logih cvetó.

O roža Marija, najlepša kraljica, Boga vsemogočnega Mati; Devica, ozri se zdaj milostno tudi na nas, ki Tebe častimo, slavimo na glas.

Marija Devica, o Ti mučenica, nesrečnih trpinov sveta priprošnjica, razpodi viharje, ki zdaj nam groze, razkleni verige, ki tu nas teže.

Ti Mati edina si vir in življenje, nestrpno tu čakamo svoje rešenje. Pokaži zdaj svetu, ki Tebe preganja, da Ti si Kraljica, Ti mati spoznanja.

Pomagaj nam, čista, presladka

Devica, razjasni nam trudna, izčrpana lica, povrni nam ljube domače nazaj, a padle mučence povedi v raj.

S cvetjem ozaljšaj slovenske bregove, pravico in vero daj v naše domove, nesrečnim, odpadlim pa srca odpri: Naj tebe Marija vsak človek slavi.

Molitev je poleti leta 1945 sestavila Regina Hlebec, žena iz Vetrinja vrnjene in nato ubitega policijskega nadporočnika Jožeta Hlebca, ki je bila takoj po komunistični „osvoboditvi“ aretirana in zaprta v Begunjah na Gorenjskem. Zapornice so molitev molile, pa tudi deklamirale, kadarkoli so paznice zahtevale, naj kaj zapojejo ali recitirajo. S premeščanjem zapornic se je molitev razširila tudi v druge zapore, tako v Brestanico (Rajhenburg) in Kočevje.

France Balantič

Gonarski soneti 1942

VSE

Zavlekel sem se za barako v hlad, oči mi širi luč ko rdeča rana, od žeje tiha usta so sežgana, kdaj pljunek bo krvav postal zapad?

Brezmejna je sinjina kot moj glad. Nekje so moja polja, moja hrana, nekje mladost mladosti je pijana — pa kaj bi s tem, že davno nisem mlad!

Umazan črv sem, ki zdaj zdaj izgine, ni v meni več domačega neba, le lačen pes sem, ki zdaj zdaj pogine.

O kaj ostalo je še od vsega od hrepenenja duše v visočine: za hlebeček kruha dal bi kos srca...

Proslava osemdesetletnice enciklike „Rerum novarum“

Na argentinski državni praznik — dne 25. maja — je Družabna pravda pripravila v Slovenski hiši v Buenos Airesu proslavo 80-letnice znane delavske enciklike „Rerum novarum“. Istočasno je proslavila tudi 25-letnico izhajanja lista „Družabna pravda“.

Proslava se je začela s sv. mašo, ki jo je v kapeli Slovenske hiše daroval duhovni vodja Družabne pravde g. župnik Gregor Mali, ki je v svojem nagovoru po evangeliju poudaril veliko važnost vloge laikov v sedanjih časih. Posebno pri širjenju krščanskega socialnega nauka med delavci in podjetniki je delovanje laikov odločilnega pomena.

Kmalu po sv. maši se je v gornji dvorani začelo zborovanje v počastitev 80-letnice okrožnice „Rerum novarum“. Zborovanje je začel in vodil predsednik Družabne pravde g. Maks Jan, ki je pozdravil predsednika Narodnega odbora g. Miloša Stareta, zastopnika Slovenskega dušnega pastirstva dr. Alojzija Starca (msgr. Anton Orehar je bil ta dan v Mendoza), zastopnika Zedinjene Slovenije g. Vilka Cudermana ter vse zastopnike slovenskih organizacij, domov in ustanov ter urednike slovenskih listov. V uvodu je omenil najnovejšo poslanico papeža Pavla VI. kardinalu Royu, v kateri poziva katoličane k javnemu in zlasti še k političnemu delu, ker se prav na političnem področju rešuje socialno vprašanje.

Govor Avgusta Horvata

Prvi referat je imel g. Avgust Horvat in je govoril o socialnem nauku Cerkve včeraj in danes. Podal je sliko

„... Dan, ki ga pogrešani ni preživel“

Tako pravi uradno potrdilo o umoru domobranca

SOCIALISTIČNA FEDERATIVNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA
SOCIALISTIČNA REPUBLIKA SLOVENIJA

OBČINA _____ Takse prosto po čl. 22, toč. 13. ZUT.

Izpisek iz mrliške matične knjige

V mrliški matični knjigi za kraj _____ je pod tekočo številko _____ za leto 1970 vpisana smrt:

Kraj smrti	neznani
Dan, mesec, leto in ura smrti	1/prvi/ julij 1945
Ime in ime umrlega	Jože
Dan, mesec in leto rojstva	14.3.19
Kraj in občina rojstva	
Zadnje stalno prebivališče in naslov stanovanja	
Zakonsko stanje	poročen
Ime in ime zakonca	- - -
Ime in ime staršev	očeta _____ matere Marija _____

Pripombe, poznejši vpisi in zaznamki:
Vpisano na podlagi pravnomočnega sklepa Obč. sodišča v Ljubljani št. Rnp. _____ z dne _____ 1970 o proglasitvi za mrtvega. 1.7.1945 je dan, ki ga pogrešani ni preživel.

Številka _____/70
V _____
Dne _____ 1970

1872-XXXIX-788-69 10 506 69 Zbirališča Državna zbirališča Slovenije — Obr 1120

Objavljamo uradno komunistično potrdilo o poboju enega izmed domobrancev. Komunistično sodišče v Ljubljani je „proglasilo za mrtvega“ domobranca Jožeta toda s takimi dokumenti največjega zločina v slovenski zgodovini, poboja 12.000 junakov slovenske narodne vojske, leta 1945, več kot tri tedne po koncu sovražnosti druge svetovne vojne, komunistični režim ne more prikriti. Nasprotno, potrjuje ga!

Obrazec „Izpisek iz mrliške matične knjige“ kriči do neba:

V mrliški matični knjigi... je pod tekočo številko... za leto 1970(!) vpisana smrt:

Kraj smrti: neznani(!) — Dan, mesec, leto in ura smrti: 1. julij 1945(!) — Zakonsko stanje: poročen; Ime in ime zakonca: — (!) In najzgovornejša ugotovitev: 1. 7. 1945 JE DAN, KI GA POGREŠANI NI PREŽIVEL.

Torej: od konca maja pa do konca junija 1945 so komunistični krvniki opravili likvidacijo slovenske narodne vojske po gozdovih, jasah, kraških jamah širom Slovenije! Kajti: 1. julij 1945 je dan, ki ga pomorjeni niso preživeli! Tito, Kardelj, Kidrič, Ribičič... pa tud Mikuž, Kocbek... so imena, ki so za vso slovensko zgodovino nezbrisno povezana s pobojem 12.000 mož slovenske narodne vojske pred 1. julijem 1945, dan, ki ga naši junaki niso preživeli!

Iz razumljivih razlogov so nekateri podatki prekriti — Uredništvo.

utrjuje dostojanstvo človeka in daje pobudo za večjo proizvodnjo tvarnih dobrin. Seveda pa morata zasebna lastnina in prav tako zasebni dobiček izpolnjevati socialne dolžnosti.

V nadaljnjih izvajanjih je pokazal govornik socialno delovanje Cerkve v njenem 2000 letnem razvoju in je zlasti poudaril njeno vlogo po nastopu kapitalizma, ko se je Cerkve zavzela za proletariat mnogo prej od Marxa. Omenil je cerkvene dokumente, ki govorijo o socialnem vprašanju — od enciklike Rerum novarum, Quadragesimo anno, Mater et Magistra, Pacem in terris, Populorum progressio, sklepov vatikanskega koncila do najnovejše poslanice kardinalu Royu. Katoličani imamo torej izdelan socialni nauk, ki je v skladu z naravo in tehničnim napredkom, ki varuje človekovo dostojanstvo, ki je sodoben in realen. Zakaj se ga torej ne oprimejo katoličani z vso zavzetostjo? Zdi se, da manjka katoličanom socialna vzgoja in poznavanje socialnega nauka Cerkve (o tem vprašanje se tudi v cerkvah premalo govori).

G. Horvat je svoja izvajanja sklenil s pozivom slovenski mladini, da naj vneto študira socialne nauke Cerkve, da bo sposobna pravilno orientacijo v socialnih problemih posredovati okoli, v kateri živi, da ta ne zapade v verigo rdečega suženjstva.

Govor Rudolfa Smersuja

Drugi referat je imel g. Rudolf Smersu. Podal je vsebino okrožnice „Rerum novarum“ in je poudaril, da je treba pri študiju te okrožnice imeti pred očmi težke socialne razmere, v katerih je živelo delavstvo pred 80 in več leti. Rerum novarum je prvi veliki cerkveni

(Nad. na 4 str.)

Državni udar v Beogradu?

Zanikajo verodostojnost rimskega poročila

Rimski večernik „Il Giornale D'Italia“ je v petek, 4. t. m. presenetil svoje bralce in nekatera diplomatska predstavništva v Rimu s poročilom o državnem udaru v Beogradu, ki da so ga pripravljali prosovjetski elementi. Titovi tajni policiji da se je posrečilo zaroto odkriti in udar preprečiti. Rimski večernik je kot vir svojega poročila na-

vajal „poučene diplomatske kroge“.

Zahodni opazovalci v Beogradu samem so, kakor poroča tiskovna agencija France Press, „odločno zanikali“ to poročilo. Ista agencija poroča, da so „opazovalci prepričani, da je novica cenen proizvod domišljije tistih diplomatskih krogov, ki jih navaja rimski večernik.“

Dva odklona Truhlarjevega „katolicizma“

Mnoge bralce dr. Truhlarjeve oporekovaške knjige „Katolicizem v poglavitnem procesu“ je najsiloviteje zadela pisateljeva trditve v knjigi, da bi bilo treba na grob slovenske Cerkve postaviti kamen z napisom „Tukaj počiva v miru slovenski katolicizem“, če ne bi sprejeli tega, o čemer piše Truhlar.

„Že davno pred Truhlarjem“

V ljubljanski Družini št. 7 letošnjega leta prof. Vilko Fajdiga zavrača ta očitke in med drugim ugotavlja:

„...poglejmo, ali božje ljudstvo na Slovenskem res v ničemer ni uresničevalo koncila že pred knjigo prof. Truhlarja? Najprej je treba reči, da so bile koncilске ideje pri nas udomačene že davno prej kakor v marsikateri deželi na Zahodu. Zasluga za to gre močnemu mladinskemu gibanju že kmalu po prvi svetovni vojni, katerega ideje so med nami ostale žive do današnjega dne. Njihovi nosilci so jih uresničevali v slovenski Cerkvi, kjer so jih le mogli...“

„Družina... je beležila širokosrčno vse, kar je bilo v Cerkvi novega, in priporočala že davno pred dr. Truhlarjem, kar je bilo po koncilu dobrega.“

Predavatelj ljubljanske teološke fakultete „se že pred prof. Truhlarjem uvrščajo med nosilce novih koncilskih idej... Gotovo bi lahko še hitreje napredovali, toda tudi pred dr. Truhlarjevo knjigo je bilo že veliko napredka v naši Cerkvi... Ni čudno, saj so tudi temeljni odloki za to prenovo na Slovenskem izšli v domačem jeziku prej kakor drugje.“

„Vse to delo so vodili tisti, ki so za Cerkve na Slovenskem odgovorni — naši škofje... Govoriti o smrti slovenskega katolicizma, ki ga more rešiti edino le knjiga prof. Truhlarja, je krivično do vsega, kar se je za prenovo Cerkve na Slovenskem doslej že storilo...“ (vsa podčrtanja je storilo uredništvo).

„Truhlar oddaljen od naše teorije in prakse“

Inž. Janez Pogačar iz Ljubljane pa v isti Družini kratko odgovarja komunističnemu teoretiku in propagandistu Zdenku Roterju, tudi v zvezi s Truhlarjevo knjigo:

„Ob članku tov. Zdenka Roterja v

prilogi Dela z dne 20. marca 1971 — „Zamudništvo“, so se mi kot slovenskemu kristjanu porodile naslednje misli: Slovenski kristjani živimo že 25 let v posebnih razmerah, kjer smo se seznanjali z osnovami teoretičnega marksizma in tudi z vsemi negativnimi pojavi praktičnega socializma. Najmanj, kar po vsem tem lahko trdimo o sebi, je to, da nismo niti malo naivni. Članek, podobni članku tov. Zdenka Roterja, imajo na dnu lahko tudi pozitivno jedro, vendar spričo vsega, kar se je v preteklosti zgodilo, ne prepričajo. Ravno za tov. Roterja in časopis Teorija in praksa je znano, da tu prevladujeta dogmatizem in pomanjkljivo poznavanje krščanstva.

Nas kristjanov knjiga prof. Truhlarja „Katolicizem v poglavitnem procesu“ ni presenetila, ker kristjani vsega sveta marsikaj izumljajo in mislijo, da je to prava resnica, ko hlastajo za modnimi novostmi.

Nikjer pa ni rečeno, da so vse novosti tudi nam Slovencem primerne. Zdi se mi, da je prof. Truhlar preveč oddaljen od naše teorije in prakse, da bi mogel dobro poznati slovenski marksizem. Po mojem nekoliko pesniško gleda na naše domače razmere in pripisuje našemu marksizmu vlogo, ki jo kristjani doma težko vidimo.

Če marksisti dobro prisluhnete svoji vesti, vidite tudi sami dualizem slovenske narave in tudi sami ste žrtev zla, ki razjeda našo družbo. Temu zlu vsaka ideološka skupina dá svoje ime. Kristjani imenujemo to zlo greh in smo mu tudi sami podvrženi. Marksisti pa to pot očitno šele iščete. V tem iskanju ste še zelo neodločni in neenotni. Krščanstvo nam nalaga dolžnost ljubezni do bližnjega, zato lahko pričakujete tudi našo pomoč, ko bomo videli, da ste iskreni. Za sedaj še nimamo trdnih dokazov.

Ob pričakanju dneva, ko si bomo med seboj izmenjali vso resnico, se kristjani globoko zavedamo tudi svojih ne-popolnosti, o katerih tako radi pišete, še preden pometete pred svojim pragom. Za iskren dialog z nami razčistite najprej s seboj in se otesite licemerstva in neučinkovitosti, ki so sorodni pojavi.“

Nova strategija NATO

NOVI TAJNIK JOŽEF LUNS

Na zasedanju ministrskega sveta NATO v Lizboni je bil določen za novega glavnega tajnika zahodne obrambne organizacije nizozemski zunanji minister dr. Jožef Luns. Doslej je bil na tem položaju Italijan Manlio Brosio.

Po zadnji seji so tudi objavili zaključno poročilo, v katerem članice NATO ugotavljajo, da bo njihova strategija razgovorov s Sovjeti in drugimi komunističnimi državami o morebitnem skrčenju oboroženih sil v Evropi obsegala tri stopnje:

- 1) Z rednimi diplomatskimi stiki bo treba ugotoviti, kaj sovjeti v resnici mislijo o postopnem zmanjšanju števila oboroženih sil v Evropi;
- 2) Proti koncu letošnjega leta naj se nato sestanejo zastopniki zunanjih ministrov NATO v Bruslju in analizirajo dosežene rezultate ter pripravijo nadaljnja pogajanja;
- 3) Prouči naj se tudi možnost poslati enega ali več NATO delegatov v Mos-

kvo in druge prestolnice varšavskega pakta za nadaljnje razgovore. Ti delegati bi morda smeli določiti čas, kraj in načrte za nadaljnja pogajanja s sovjeti.

Ta načrt, ki je tako nedoločen, da NATO ostaja nevezan, je odgovor zahodnih sil sovjetskemu diktatorju Brežnjev, ki je zadnje tedne neprestano ponavljal zahtevo po skrčenju oboroženih sil v Evropi.

KOROŠKA

LJUBLJANSKA OPERA V CELOVCU

V nedeljo, 23. maja ob 19.30 je okviru kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo, gostovalo v celovškem Mestnem gledališču, Slovensko operno orodno gledališče iz Ljubljane.

Ljubljanski operni umetniki so uпрizorili opero v štirih dejanjih „Katarino Izmajlovo“, ruskega komponista Dimitrija Šostakoviča.

Proslava 80-letnice enciklike „Rerum novarum“

(Nad, s 3. str.)

dokument, ki je v celoti posvečen delavskemu vprašanju in ki odkrito obsoja kapitalistično izžemanje delavskih množic in prav tako zmote socializma in njegove nasilne metode. Govornik je omenil, da ima okrožnica dva dela: v prvem delu so popisani vzroki delavskega vprašanja in poskušani njegove rešitve, v drugem delu pa pove Leon XIII., v čem je prava rešitev tega vprašanja. Rešitev ni v odpravi zasebne lastnine, kakor so učili socialisti-marksisti niti v netenju razrednega boja in v revolucionarnih akcijah, ampak v taki ureditvi slovenske družbe, kjer bo delavec obvarovan kot človek in ne kot blago. Zato pa morajo pri reševanju tega vprašanja sodelovati država, Cerkve, podjetniki in delavci sami. Cerkve s svojimi moralnimi nauki in socialno vzgojo, država s pametno socialno zakonodajo, podjetniki z upoštevanjem te zakonodaje in delavci s tem, da se organizirajo in se tako organizirani bore za

svoje pravice. Ena izmed temeljnih zahtev delavstva je pravična plača, prepoved dela otrok, zaščita žena pri delu, zavarovanje zoper bolezen, nezgode, za starost, onemoglost in brezposelnost.

V glavnem so te zahteve Leonove okrožnice danes že dosežene vsaj v razvitih državah in to po ne majhni zaslugi okrožnice „Rerum novarum“ in prizadevanja Cerkve, da se rešijo različni socialni problemi. Niso pa še rešeni vsi problemi, kar je jasno nakazal papež Pavel VI. v že omenjeni naj-novejši poslanici kardinalu Royu. Pri reševanju teh problemov pa se odpira katoličanom novo področje dela, pri katerem moramo sodelovati tudi mi: zdomski Slovenci.

Oba govornika sta bila deležna tople zahvale navzočih poslušalcev.

Predsednik zborovanja g. Jan je nato sklenil lepo uspele zborovanje s pozivom na delo.

NAŠE REVIJE

Meddobje — X/4

Slovenska kulturna akcija iz enos Aíresa je izdala kot svojo 78. „Iščajo“ četrti zvezek enajstega tika splošnokulturne revije Meddobje S to številko se tudi zaključuje enajstetnik revije, katero ureja uredniški kžorcij (predsednik dr. Tine Debeljak) glavni urednik pa ji je France Papež.

Številka, katero pregleduje, prinaša najprej španski uvodnik „vnega urednika „Una página del diario Sledi ji „Van Goghov vidov ples“ inična tragedija v petih stopnjevanji Ivana Mraka, katero je avtor posvet umetniku Krištofu. Ta himnična tradija bi bila vredna podrobnejše analize, katero nam prostor pač tukaj ne dovi.

Sledijo „Zapisi s poti“ esnitev Johann Christian Friedrich Holderlin Franceta Papeža. — „Vrnetevdomov“ (prepsnil Franc Papež).

Karel Mauser se to pot pristavi s pesmimi „Nikdar“, „Dež“ in p. „List“.

Iz zbirke „Žalost zmagošljiva“, ki je izšla v založbi Kulturne rčije, so podane „Nad rekami Babilona“, „Varšavska kolednica“ in „Mati tja Kozelska“ v prepsnitvah Tineta Pbeljaka.

Lik Paula Claudela lepo pa Fran- ce Rode, - Vokalni kvocient slganskega knjižnega jezika pa preučil Štean Slak.

V zaglavju Gloše piše Frane Papež „V spomin velikega romantika“ (J. Ch. F. Hölderlina).

Zaglavje mnenja vsebuje šudijo dr. Alojzija Kukovice dj „Verska triza našega časa po sodbi nekaterh znanih teologov“.

Kritiko in presoje tvori Papeževa oena knjige Alojzija Rebule V sibilnem vetru. — Isotam Rajjo Ložar piše o „Še ena antologija nemške lirike — Stille Nacht, heilige Nacht“.

V Gradivu prispeva Lev Detela svoj članek Izzveneli poet — Eir verschollener Dichter, ter izvirnik n nemški prevod Balantičeve „Nekoč bo lepo“, kot je bila objavljena v švicarskem listu Die Tat. — Tine Debeljak pa piše „Dopolnitev pisma Ivana Cankarja“.

Zapisi: In Memoriam Arthur E. Moodis, 1901—1970. Jože Velikonja.

Končno še Koroška koroška zohala ženi kulturni večeri SKA.

Ne smemo seveda pozabiti umetnostne priloge na posebnem ilustracijskem papirju, to pot posvečeni slovenskim slikarjem v svetu (Milan Volovšek, Švica — sedem reprodukcij); ter slovenskim arhitektom v svetu (Jure Vombegar, Argentina — tri skice, ter sedem fotoreprodukcij raznih del), ki podaje reviji posebno bogastvo.

MEDNARODNI TEDEN

Marksistična čilska vlada pod predstvom Allendeja je minul teden „rekvirirala“ Fordovo podjetje v Santiagu. Revkizicija je pravni ukrep, ki pomeni, začasen vladni prevzem in upravo podjetij, ki ne dosegajo od vlade določenih proizvodnih norm. Allende sedaj tuja in domača podjetja „rekvirira“, ne pleti. Fordovo podjetje v Čilu je propadlo iz različnih vzrokov ter ob revkiziciji ni bilo nobenega materiala v tovarni in v banki samo toliko denarja, da so mogli izplačati odpuščenim delavcem odpravnino.

Allende je nedavno kritiziral kot „negativen pojav“ severnoameriško odločitev, da bo spet prodajala vojaški material v latinsko Ameriko, istočasno pa je izjavil, da je Čile tudi prikladen trg za ameriško orožje, ker je „moja ustavna dolžnost, da zagotovim suverenost, neodvisnost in čast Čila“. Tipičen primer marksističnega licemerstva.

Na Cape Kennedy so izstrelili proti Marsu raketo Mariner 9, ki bo predvidoma 14. novembra priletela do rdečega planeta. Mariner 9 bo na krožni poti okoli Marsa posnel več tisoč fotografij planetove kraterske površine, analiziral njegovo redko ozračje in izvršil še druge meritve. Leta 1976 nameravajo Amerikanci postaviti na Marsovo površino dva robota Viking. Sovjeti pa so pognali na kroženje okoli Zemlje kabino Sojuz - 11 s tremi kozmonavti, ki naj bi se sklopila z raketo Saljut, ki že sedem tednov kroži okoli našega planeta.

POPRAVEK:

Pri zadnjem poročilu obnega Zbora Zveze žena in mater je pomotoma izpadlo ime odbornice za širši odbor, gospe Jože Andrejak, ki z veliko vnemo deluje v socialnem odseku te Zveze.

Univ. prof. dr. Edi Gobec v izvršnem odboru D.T.K.

Dr. Joseph S. Roucek, mednarodni predsednik D.T.K. (Delta Tau Kappa), mednarodne častne organizacije sociologov, ki ima svoje delegacije v 86 državah (od Argentine do Zambije), je pred kratkim objavil, da je bil za drugega podpredsednika te organizacije izvoljen dr. Edi Gobec, profesor za sociologijo na kentski univerzi v ZDA.

Zadevno poročilo te mednarodne organizacije pravi, da je predsednik Roucek, ki je sam mednarodno znan sociolog, vzgojnik in avtor, pozdravil novega podpredsednika dr. Gobeča kot sociologa, ki se vztrajno peča s problemi vzgoje, raziskovanji in publicistiko na svetovni ravni. Dr. Gobec uspešno raziskuje probleme mladinskega razvoja, kriminala in rehabilitacije ter vprašanja imigrantskih in manjšinskih skupnosti, v najmanj desetih jezikov. Njegove publikacije so izšle v več državah ter sodeluje pri mnogih uredništvih ameriških, španskih in drugih publikacij.

Novi podpredsednik, je izjavil dr. Rouček, se je rodil v Celju v Sloveniji ter je študiral jezike, filozofijo in sociologijo v Evropi in v ZDA. Sedaj je profesor za sociologijo na kentski univerzi in živi s svojo ženo in hčerkama Emilijo in Marijo v Wicklifu v Ohio.

Dr. Gobec je tudi urednik Mednarodne revije za sodobno sociologijo (International journal of contemporary sociology) in Mednarodne sociološke revije (Revista internacional de sociologia). Je izdajatelj publikacije cleve-

BARILOČE

Izreden uspeh na kulturnem polju

Bariloče se pripravljajo na zimo. Kmalu bodo tu „Slavnosti snega“ in nato vsa raznovrstna smuška tekmovalna, kot je že tradicionalno v tem, svetovno znanem smučarskem letovišču, ki pozimi (pa tudi poleti) privabi ne le argentinske goste, temveč tudi številne inozemske turiste.

V zimskih panogah pa imajo za razmah in uveljavitev smuškega športa v Bariločah in v Argentini sploh, pa so zlastna priložnost številni Slovenci, ki so se kmalu po prihodu v to deželo, naselili v Bariločah. Tega ne zanikajo niti domačini. Saj je pred kratkim poročevalec dnevnika „La Nación“ pisal ob širen člank o razvoju smuškega športa v Argentini in ob tem omenjal „legendarnega, skoraj že mitičnega Franceta Jermana“, dolgoletnega južnoameriškega in argentinskega prvaka na dolgih progah, ki skrbi za vedno višji dvig te športne discipline v državi.

A bariloški Slovenci se ne uveljavljajo samo na športnem področju. O tem jasno priča med drugim članek v istem dnevniku „La Nación“ (eden najuglednejših argentinskih časopisov), ki je izšel pred kratkim.

Pod naslovom „Peti in igrati se“ je prinesel skoraj pol strani obsegaajoče poročilo o Otroškem in mladinskem pevskem zboru iz Bariloč, ki ga vodi ga. Lučka Kralj-Jermanova. Članek z nadnaslovom „Bariloški pevčki“ spremlja tristolpčna fotografija dirigentke

landske Society for the blind research series in slovenskega ameriškega preiskovalnega centra za imigracijo (Slovenian research center of America series on immigration).

V njegovi stroki ga konzultirajo najvišji funkcionarji v Washingtonu, med njimi tudi sedanji severnoameriški predsednik Nixon, kongresnik Bolton, Vanik in senator H. Humphrey pa so predložili nekatere zakonske osnutke v odobritev amerškemu kongresu po njegovih predlogih.

Dr. Gobec trenutno piše knjigo o znamenitih in posebno uspešnih Slovenceh po svetu in bo to že njegovo osmo knjižno znanstveno delo.

Dr. Gobcu k njegovemu novemu imenovanju iskreno čestitamo!

STALNA RAZSTAVA GORSETOVIH DEL

Akademski kipar France Gorše, o katerem delu naš list večkrat na drobno poroča, se je sedaj vrnil iz Amerike v Evropo. Najprej je bival nekaj časa v Rimu, sedaj pa je preko Ljubljane odšel v Korté na Koroško. V tamkajšnjem zapuščenem župnišču pripravlja prostor kot galerijo, za zbirko svojih del, ki jih je ustvaril že med lanskim bivanjem na Koroškem. To bo stalna razstava njegovih del. Za javnost jo je odprl prav v tem času, v prvih junjskih dneh.

in enega dela zbora, ki je danes sestavljen iz štiridesetih glasov. Ko poročevalec v uvodu omeni znano „Bariloško Camerato“, poda nato najprej zgodovino tega zbora. Ko pride do dirigentke, pove, „da je trmasto redkobedsna, kadar bi naj kaj povedala o svojem zboru“, da pa zato „Bariloče govorijo o njej: Skrivnost doseženega uspeha je v njenih glasbenih zmožnostih in pa, kar je tako važno, v njenem pedagoškem žutu. Svoje znanje zna prenesti drugim in — zna si pridobiti simpatije svojih mladih umetnikov...“

Sledi pogovor z otroki, nato pa piše nadaljuje o delu zborovodkinje in konča odstavek s trditvijo, da so ljudje mnenja: „Dirigentka zna iz petja ustvariti izrazno sredstvo naravne otroške vitalnosti.“ Sicer da uspeh ne bi mogel biti tako velik, kakršen je. V Bariločah „naštevajo že vrsto uspešnih nastopov te zborovske skupine; toda vse kaže, da bo njih pot šla še visoko.“

To je bilo napisano pred zadnjimi koncerti, štirimi v Neuquenu, v tednu proslav ustanovitve mesta, kamor jih je povabilo Ministrstvo za kulturo, ter bariloškim, ki so se tako pridružili že kar dolgi vrsti kvalitetnih nastopov.

Kakor drugi drugod po svetu, tudi naši rojaki v Argentini uveljavljajo „slovenske kvalitete“ na najrazličnejših poljih. S tem tudi naše ime. Upravičeno smo lahko nanje ponosni.

Prijeten nedeljski večer v Slovenski hiši

Družinsko slavnost je organizirala Zveza žena in mater

Zadnjo nedeljo v maju se je zbralo v Slovenski hiši izredno lepo število naših družin iz vseh tudi najoddaljenejših krajev velikega Buenos Airesa.

Ob pol petih popoldne smo imeli v kapeli skupno sveto mašo, ki jo je daroval duhovoni vodja Zveze žena in mater č. g. Jurij Rode, in pri kateri so prepevali vsi navzoči. Pobožnost nas je spominjala na majniške šmarnice nekdanj v domovini.

Po opravljeni verski pobožnosti so nas čakale pri vrodu v veliko dvorano odbornice Zveze žena in mater s kozarčki okrepčilne pijače, ki je bila posebno dobrodošla našim možem. Mladina pa je obudovala postavljeno stojnico, kjer so bili posebno vidni medeni srčki različne velikosti, krasna ročna dela, pletenine in narodna noša.

V dvorani so bile v obliki velikega polkroga postavljene belo pogrnjene mize, okrašene s cvetjem in zelo bogato obložene s krožniki, polnimi okusnih prigrizkov in slaščic. Dekleta so pridno stregla s toplim čajem.

Ko so gostje posedli okrog miz, jih je pozdravila predsednica Zveze gospa Pavlina Dobovšek. Posebno dobrodošli-

co je izrekla msgr. Antonu Oreharju, č. g. Juretu Rodetu, predsedniku Narodnega odbora g. Milošu Staretu in njegovi gospe, predsedniku Zed. Slovenije g. Božu Starihu in gospe ter predsednici Lige žena-mati iz San Martina gospe Lini Matičič. Nato se je zahvalila za prekrasna razstavljena darila, ki so jih podelili odseki iz sosednjih domov, in vsem, ki so pomagali pripraviti bogato čajanko.

Odbornica gospa Danica Petriček je nato povabila navzoče, naj se poslužijo dobrot in jim želela prijeten večer.

Kaj kmalu se je od neke mize oglašala vesela pesem, ki je našla odmev po vsej dvorani. Medtem pa je mladina pripravljala posebno presenečenje.

Po zvočniku je prof. Tine Vivod izrazil željo, da bi v družabni zabavi sodelovali stari in mladi. Z veliko spretnostjo nas je razdelil v skupine, ki so morale izvršiti različne zabavne in poučne naloge. Najboljša skupina je bila nagrajena. Igra je bila prekinjena, da se je lahko dokončalo žrebanje in prodaja darov, ki so bili na stojnici.

V poznih urah smo se vračali domov zadovoljni, da smo v pristnem slovenskem vzdušju preživeli nekaj res veselih, nepozabnih ur.

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Ob razstavi „Kič“ v Slovenskem etnografskem muzeju se je vnela burna debata v časopisju. Tako slikar Andrej Jemec očita organizatorju razstave dr. Gorazdu Makaroviču, da je dal prav v ta namen izdelati ponaredke nekaterih slovenskih sodobnih umetnikov ter naj bi bili to njegovi „primeri“ in „dokazi“ za njegova teoretična razglabljanja o prikritem kiču.

CELJE — V jeseni bodo v Celju odprli oddelke pedagoške akademije in oddelke visoke komercialne šole iz Maribora. Nekatera podjetja, ki se zanimajo za bodočo strokovno naraščajo, so že zagotovili 25 štipendij učencem na novih visokih šolah v Celju.

LJUBLJANA — Za novo šolsko leto bo v Ljubljani ustanovljen vojaški internat, v katerem bodo imeli brezplačno oskrbo dijaki, ki bodo po končani srednji šoli nadaljevali študij na vojaških akademijah.

MARIBOR — Zobozdravniška služba je — pa tudi zdravniška — pomanjkljiva. Delovna mesta so vsa zasedena, toda dejanski stan je, da morajo ljudje dolgo čakati na sprejem potem pa jih naročajo na dolge termine. Torej pomeni, da je v javni zobozdravstveni službi odprtih premalo delovnih mest. Zobozdravnikov pa je menda že precej, ki zaman čakajo na zaposlitev. Zaradi neustrezne zobozdravniške službe se je spet vnela polemika o umestnosti „samoplačniškega zdravljenja“. Omeniti je treba, da zdravniška praksa ni izrecno prepovedana, po predpisih je le omejena: Isti zdravnik ne more delati v zasebni ordinaciji in v javni zdravniški službi. Druga omejitev pa je v tem, da moraš dobiti dovoljenje za zasebno ordinacijo. Tega pa oblasti praktično ne dajejo. Toda zaradi hudega položaja v zobozdravstvu so prav zadnje tedne v Mariboru dali dve dovoljenji za zasebno ordinacijo.

LJUBLJANA — Po statističnih podatkih je bilo lani septembra v Sloveniji še vedno 26.000 zaposlenih (4,9%) z najnižjimi mesečnimi prejemki do 600 dinarjev, od 600 do 800 dinarjev prejemalo 3,7% ali 22.000 oseb. Število zaposlenih s prejemki nad 2000 dinarjev se je od leta 1969 do septembra 1970 podvojilo od 35.000 na 70.600 in znaša 13%. V vsej Jugoslaviji je bilo v najvišji skupini z dohodki nad 3000 din le 5 odstotkov, v Sloveniji pa prejema take dohodke 3% vseh zaposlenih.

ZALEC — Hmeljarski strokovnjaki v Zalcu se bavijo z vzgojo novih sort hmelja. Z žlahtnjenjem savinjskega goldinga so vzgojili že 4 nove sorte in so zasadili 34 hektarjev z novim hmeljem. Ker nove sorte dajejo večji hektarski donos, bodo še povečali gojitev novih sort.

LJUBLJANA — Diabetiki bi morali po republiškem zakonu, ki je stopil v veljavo 1. januarja, dobivati zdravila (insulin in ustrezne tablete) brezplačno.

no, torej tudi brez običajne participacije za zdravila v znesku 4 din. Toda konec aprila se to v raznih okrožjih še ni izvajalo. Po izjavah Društva diabetikov prihaja do tega predvsem zaradi birokracije, ker bi diabetiki morali dobivati zdravila na posebnem receptu. Teh pa marsikje nimajo, ker jih niso naročili.

TRBOVLJE — Nova tisočtonska peč v trboveljski Cementarni ne bo pričela z delom julija, ampak šele oktobra. Vzrok zamudi je domača industrija, ki kasni z dobavami za povečano proizvodnjo. Domača industrija je do sedaj izdelala komaj 18 odstotkov strojne opreme. Najbolj je v zamudi ljubljanski Litostroj, ki bi že moral izdelati veliki mlin za mletje cimenta. Tuji proizvajalci pa so dobavili cementarni 85% opreme. Zaradi zakasnitve Cementarna ne bo mogla izpolniti svojih obveznosti, ki so jih kalkulirali na povečano proizvodnjo od 1. julija.

MURSKA SOBOTA — Zadnji teden v aprilu je lepo vreme privabilo v Moravske toplice že kar 500 kopalcev, o čem tega je bilo dve tretjini Avstrijcev.

ČRNOMELJ — Belokranjčani imajo veliko težav s sprejemom ljubljanske televizije. Zato pa bo ljubljanska radiotelevizija že letos spomladi postavila televizijski pretvornik na Mirni gori, ki bo omogočil dober sprejem ljubljanskega televizijskega sporeda.

PREBIVALSTVO SLOVENIJE

V Sloveniji je bilo po prvih podatkih opisa prebivalcev, ki je bil 1. aprila 1971, stalnih prebivalcev 1.725.088, gospodinjstev 515.761, stanovanj pa 479.390. Po istih podatkih je zdomecev 49.563. Omeniti je še, da v številko o stanovanjih niso všteti vikendi in zasilni prostori, v katerih prebivajo ljudje.

Ti podatki so le začasni, dokončen rezultat popisa bo znan šele prihodnje leto, ko bo 200 oseb temeljito pregledalo 35 ton popisane gradiva.

Umrli so od 9. maja do 12. maja 1971:

Ljubljana — Alojzij Bavec, železničar; Alojzij Matelič, 78; Franc Mohar, železničar v p.; Joško Vončina, inženir; Ferdinand Mozetič, upok.; Povhe Malčič; Valerija Hergouth r. Benini, 76; Mila Leiler; Vincenc Cotič; železničar v p.; Dalibor Černač; Narcis Ojsteršek, upok. pivovarne Union; Hinko Dejak, poštni upok.; Ivan Zupan; Janez Gasperlin; Martin Makar; Mirko Primožič, uslužbenec; Jože Mikša; Alojzija Klančič r. Kaplan, natakarica; Lojze Berlan, kapetan v p.; Tomaž Cerar, krojaški mojster; Janez Rotar; Avgust Wrinskele.

Drugi kraji: Angela Zajc r. Savinšek, Braslovče; Jože Franko, Šofer, Vavta vas; Ludvik Ukman, poštni uslužbenec, Vransko; Franjo Plevnjak, Palonovec; Milan Ferbežar, Brežice; Franc Petrič, Novo mesto; Dušan Majer, pomorski kapetan, Šostanj; Viktor Dornik, posestnik, Mengeš; Anton Boh, mesar v p.; Grosuplje; Drago Radej, biv. trgovec, Trbovlje; Tomaž Rems, upok. tovarne Titan, Kamnik; Jože Sečnik, Lukovica.

SLOVENC I P O S V E T U

ZDA — CLEVELAND

V soboto, 15. maja, je pevski zbor „Korotan“ ob priliki svoje dvajsete obletnice priredil koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju v Clevelandu. Koncert je lepo uspel in prostor na dvorani je bila natrpana do zadnjega kotička. Zbor, ki se je res izvrstno postavil, je dirigiral sedanji pevovodja inž. Franček Gorenšek.

PISMO IZ AMERIKE

Huntington, 28. aprila 1971.

Velikonočni prazniki so za nami. Lepo je bilo. To leto jih bomo še posebej ohranili v lepem spominu. Naš g. župnik je povabil dobro znanega g. Wolbanga, da mu je za praznike pomagal pri cerkvenih obredih. Na dan vstajenja našega Zveličarja je bila pri obredih zelo velika udeležba. Procesija se je vršila v notranjosti cerkve. Navzoči so bili tudi Kolumbovi vitezi v pestrih uniformah. Na koro so peli lepe velikonočne pesmi.

Na veliko nedeljo je imel g. misijonar zelo lepo in vzpodbudno pridigo. Razlagal nam je pomen Kristusovega vstajenja za naše odrešenje ter nas vzpodbujal k lepemu krščanskemu življenju. Vsem navzočim je voščil vesele praznike in naprosil kolektorje, da bi tudi oni pri maši vsem voščili praznike in vsakemu posebej podali roko.

Po končani sv. maši sva se z župnišću nekoliko pogovorila z g. misijonarjem. Sem že šest let v stalni korespondenci z njim. Na vsako moje pismo točno odgovori. Poleg obilnega dela,

katero vrši, piše vsak teden članke v „Ameriško Domovino“ pod zaglavjem „Misijonski pomeniki“. Za vsako tako dolgo poročilo porabi vsaj osem ur časa. To je veliko požrtvovalno delo za blago in podporo misijonarjem po Afriki in Aziji. Njegovi članki so plodni. Sestanjajo ljudi o težkih položajih, v katerih se nahajajo misijonarji. Mnogi se odločijo in prispevajo po svojih močeh. Za vsak najmanjši dar je vsakemu hvaležen.

Gospod misijonar je ob priliki obiska v Bridgeportu obiskal družino Ženica. Ta je sestra našega g. župnika Alojzija Hribčeka. Rekel mi je, da je bil iznenađen, ko je dobil tam 15 dolarjev za misijone. Še celo otroci so nekaj prispevali in bili veseli obiska. Hvala Vam, g. misijonar, da ste nas obiskali. Želel bi, da bi se še večkrat videli v naši cerkvi.

Dne 17. aprila je dekliška Marijina družba priredila v cerkveni dvorani pomladansko zabavo s plesom. Čisti dobiček je šel za gradbeni sklad nove cerkve.

Čestitam g. Bajdi iz Mendoze k njegovemu tako velikemu podvigu, da je naredil tako ogromen sod, katerega sem videl na sliki v Svob. Sloveniji zadnji teden, osebno ga poznam. Lepo ga pozdravljam in mu želim še mnogo uspeha v njegovi obrti.

Pozdravljam vse sotrudnike pri časopisu in hčerke in prijatelje v Argentini.

S spoštovanjem

Frank Žele

SLOVENC I V A R G E N T I N I

Osebnostne novice

Krst. V župni cerkvi San Pedro de San Telmo v Buenos Airesu, je bila 6. junija t. l. krščena Lucija Veronika Čec, hči Janeza in ge. Katice roj. Lah. Botrovala sta gdč. Martina Lah in Boštjan Petriček. Krstni obred je opravil delegat msgr. Anton Orehar.

Družinska sreča. V Mendози se je v družini Sebastijana Grošlja in njegove žene, ge. Terezije roj. Močnik, rodila 26. maja t. l. hčerka Marija Olga. — Srečnim staršem naše čestitke.

CARAPACHAY

Prvo celodnevno srečanje carapachayske mladine

V nedeljo, 23. maja se je zbral večji del mladine tega okoliša v slovenskem domu, kjer so vsi najprej prisostvovali službi božji, katero je daroval g. Matija Borštnar. Prelepo je bilo videti vsa ta dekleta in fante zbrane okrog oltarja, saj je bil isti postavljen za to priliko prav med nje v sredi Po sv. maši, katere se je udeležilo tudi precej starejših, se je mladina podala v malo dvorano. Tu so imeli enourni razgovor o moderni Cerkvi, katerega je vodil g. Borštnar. Bilo je veliko zanimanja in so vsi pridno posegali v debato. Ob 13.30 je bilo za vse prisotne skupno kosilo, katerega je sama mladina na okusno in po lastni ceni pripravila. Mladim kuharicam s tega mesta izredna pohvala.

Takoj po končanem kosilu so bile na sporedu razne igre in tekmovanja pri katerih smo se do solz nasmehali. Tudi skupni ples in skupno petje smo imeli. Pravim skupni zato, ker ni bilo nikogar, ki bi stal ob strani. Vsi so pri vsem sodelovali, saj je prav to smisel vseh teh srečanj.

Vsa zamisel prvega srečanja je izredno lepo izpadla. Z navdušenjem so sprejeli predlog za drugo tako celodnevno prireditev, ki bo v kratkem in h kateri že sedaj povabim še ostali del carapachayske mladine. Želja nas vseh je, da bi ta mesečna srečanja našo mladino še naprej in še v večji meri navduševala za vse kar je med nami dobrega in slovenskega.

MENDOZA

Občni zbor dekliškega krožka

Pred kratkim so imela mendoška dekleta, organizirana v Slovenskem dekliškem krožku, svoj letni občni zbor. Udeležilo se ga je lepo število deklet. Po podanem pregledu dela v preteklem letu so članice soglasno izvolile nov odbor.

Izvoljeni odbor je sledeč: predsednica Marjanca Šmon, podpredsednica Alenka Ocvirk, tajnica Anica Grintal, blagajničarka Irenka Nemanic, športna referentka Anka Hirschegger, Anica Štrin, Rozka Grintal, voditeljica naraščajnic Sonja Štumberger, podvoditeljica naraščajnic Francka Grintal.

MAR DEL PLATA

Tragična smrt našega rojaka

Dne 28. maja t. l. so zjutraj ob 8 našli na obali morskega kopališča Bristol, nasproti poslopja, kjer se nahajajo igralnice kazina z morskim peskom napol zasuto truplo našega rojaka g. Borisa Kresnika. Tukajšnji časopisi so poročali o samomoru, a gotova dejstva in okoliščine govore proti tej domnevi. Po mnenju tukajšnjih rojakov je vzrok njegove smrti pripisati nezgodi oziroma nesrečnemu slučaju.

Pokojni Boris Kresnik se je rodil dne 5. oktobra 1922 v Velki v zapadnem delu Slovenskih gor, od koder se je s svojimi starši in sestro preselil v Maribor, kjer se je tudi šolal. Predno so ob začetku druge svetovne vojne Nemci zasedli Maribor, se je sam umaknil v Ljubljano, kjer je dokončal svoje študije na tamkajšnjem učiteljskem. Čim se je v naši domovini začela komunistična revolucija, se je takoj pridružil četnikom kot radiotelegrafist. Ob umiku na Koroško je bil zajet od tamkajšnjih partizanov in ko je bil že na tem, da ga ustrele, se je skoraj nag rešil v bližnji gozd. Na neki kmetiji so mu dali potrebno obleko, da se je preoblekel kot hlapec in tako prišel na varno. S Koroške se je takoj umaknil v Italijo, kjer je služil pri Angležih ter v tej službi spopolnjeval svoje znanje angleščine, katero se je začel učiti še v domovini.

Iz Italije se je skupno s tisoči rojakov izselil v Argentino, kjer je že nekaj let živel njegova teta, sestra gospe mame. Skupno sta se preselila iz Buenos Airesa v Mar del Plato in sta si tu v kratkem času postavila lastni dom, v katerem sta živeli skupaj do tetine smrti pred dobrimi tremi leti.

Pokojni Kresnik je zadnja leta svojega življenja doživel več napadov duševne bolezni, zlasti po tetini smrti in po predčasnem odpustu iz službe. Podal se je na zdravljenje v Buenos Aires, kjer se mu je njegovo zdravstveno stanje toliko izboljšalo, da je znova začel s poučevanjem angleščine. Živel je zadnje mesece v Villa Ballester pri družini inž. Matičiča.

Dne 26. maja t. l. se je s svojim prijateljem g. Slavkom Tršinarjem pripeljal v Mar del Plato z namenom, da uredi več osebnih zadev tako glede svoje hiše, ki jo je dal v najem, kakor tudi glede ureditve za pokojnino potrebnih listin pri tukajšnji radijski postaji LU 9, kjer je bil zaposlen okrog 20 let pri kontroli oddaje. Poleg svoje službe pa je privatno poučeval tudi angleščino in to v popoldanskih urah, ko je bil prost. Sredi urejanja svojih zadev ga je prehitela nenadna smrt in mu preprečila, da bi se v soboto zvečer vrnil v Buenos

Aires, čeprav je že imel kupljeno vozovnico za vlak.

V soboto, 29. maja t. l., so pokojnega Kresnika pokopali na tukajšnjem novem pokopališču. Pogreba se je udeležilo lepo število njegovih rojakov iz Mar del Plate in bližnjega Miramara, ki so ga tudi počastili z lepim vencem rož v narodnih barvah, zastopstvo njegovih bivših kolegov pri LU 9 prav tako z vencem ter bližnji sosedji. Naš tukajšnji duhovni vodja preč. g. Boris Koman je opravil za pokojnika slovenske molitve, predno so zaprli krsto in prav tako tudi na pokopališču, kjer bo sedaj pokojni Boris Kresnik v bližini svoje umrle tete čakal večnega vstajenja.

Naj bo pokojnemu našemu rojaku lahka tuja zemlja, v kateri počiva, Vsemogočni pa naj mu podeli večni mir in pokoj!

SAN MARTIN

Drugi mladinski dan v San Martinu

Na praznik Kristusovega vnebohoda se je že pred osmo uro zjutraj začela v Slovenskem domu v San Martinu zbirati slovenska mladina iz vseh krajev Velikega Buenos Airesa z namenom, da bi preživela dan v slovenskem okolju in v slovenskem duhu. Toliko slovenske mladine še zlepa ni videl sanmartinski dom.

Takoj po zajtrku so se začele tekme fantov v odbojki. Prve tri tekme so bile med mošči San Martin (2) : Berazategui (0), Ramos Mejia (0) : San Justo (2) in Morón (2) : Lanus (1).

Sledila je sv. maša, ki jo je daroval sanmartinski dušni pastir g. Jure Rode, ki je v svoji pridigi poudaril misel na naš vnebohod, ki je naš končni cilj. Zato pa je potrebno, da se ne zanimamo zgolj za materialne stvari, ampak se moramo poglobljati tudi v duhovne, verske zadeve in prenesti to zanimanje tudi na mlajši rod, ki ga moramo pomagati vzgajati. — Ker je bila ta nedelja posvečena tudi družbenim običlom, nas je gospod župnik opozoril na to, da naj jih uporabljamo v svojo pozitivno korist.

Po sv. maši so se nadaljevale tekme v odbojki. Nastopili sta skupini deklet iz San Martina (2) in Ramos Mejie (1). Sledilo je kosilo, ki so ga z vsoto skrbnostjo pripravila dekleta iz San Martina — seveda s pomočjo svojih dobrih mamic.

Ob 15 se je začel popoldanski program. Nastopili sta v odbojki skupini deklet iz Morona (1) in San Justa (2). Nato so se pomerili fantje iz Morona (2) in San Justa (1). V finale so torej prišli pri dekletih skupini San Martin in San Justo, pri fantih pa San Martin in Morón.

Po kratkem odmoru so se vršile finalne tekme ob velikem zanimanju številne mladine in tudi starejših, ki so krepko „navijali“ vsak za svoje moštvo. V finalnih tekmah so zmagala sanmartinska dekleta (2) nad dekleti iz San Justa (0) in sanmartinski fantje (3) nad fanti iz Morona (0).

Po končanih tekmah je vso zbrano mladino pozdravila predsednica krožka SDO iz San Martina gdč. Ana Marija Remic in član vodstva odseka SFZ iz San Martina g. Jože Zihner ml. Nato je čestital mladini na vzorno organiziranih tekmah predsednik Slovenskega doma v San Martinu g. Franc Zorko ter jih pozval, naj v tej smeri nadaljuje svoje delo. Slovenski dom v San Martinu je — kako tudi vsi drugi domovi — slovenski mladini vedno ves na razpolago. — Sledila je razdelitev pokalov.

Ob zvokih Planike so minule zadnje ure tega lepo uspelega mladinskega dne, na katerem je mladina dobila novega veselja za skupne medsebojne nastope.

M. Z.

PO ŠPORTNEM SVETU

Janez Brodnik je postal letošnji slovenski prvak v orodni telovadbi. Tekmovanje je bilo konec aprila v Mariboru, nastopilo pa je 80 tekmovalcev v raznih razredih. V Ljubljani pa je pri dekletih osvojilo prvenstvo Marlenka Kovačeva.

Košarkarski pokalni prvak Jugoslavije je postala beograjska Crvena zvezda, ki je v Ljubljani v finalni tekmi premagala ljubljansko Olimpijo z 80:72.

V Leipzigu je 10. maja jugoslovanska nogometna reprezentanca, ki nastopa v 7. kvalifikacijski skupini za EP 1972, premagala NDR z 2:1. Jugoslavija trenutno vodi na lestvici: v štirih tekmah je zbrala 7 točk, igrati pa bo morala še z Luksemburgom in povratno tekmo v NDR. V jugoslovanski ekipi je igral tudi ljubljčan Oblak, član Olimpije.

V slovenski nogometni ligi vodi po 18 kolu klub Mercator iz Viča, ki se je do nedavnega imenoval Svoboda, in ima 24 točk, eno več kot Aluminij iz Kidričevega. Izgleda, da je bilo Svobodi bolj malo za svobodo in si je nadela ime veletrgovskega podjetja.

V Kranju imajo dva skakalca v višino, ki dobro obetata: na internem tekmovanju AK Triglava sta brata Prezel na začetku sezone dosegla dobra rezultata: D. Prezel je preskočil 201 cm, M. Prezel pa 194 cm.

Mednarodna teniška zveza (FIT) je suspendirala 6 igralcev, med njimi tudi Nikola Pilića, ker niso nastopili na mednarodnem prvenstvu Francije. Igralci morejo nastopati na turnirjih, ki niso pod pokroviteljstvom FIT, vendar bodo verjetno imeli težave za vpis na bližnje prvenstvo v Wimbledonu.

Vsak teden ena

V MRAKU

Alojz Gradnik

*Se ne veš, kaj mi roke drhtišo,
kaj pri tebi srce moje hoče?
Luč ugasi, naj opazujoče
stene v tiho temo se zgubijo,*

*V temi, glej, besede, ki ležijo
v srcu tajno skrite kot tatovi
mračnih lic na poti negotovi
srce moje plaho zapustišo.*

Pred dvajsetimi leti v "Svobodni Sloveniji"

7. junija 1951. — št. 23.

IZ TEDNA V TEDEN

Za železno zaveso

Titova Jugoslavija: Rdeči Titov teoretik Milovan Djilas je imel na četrtem plenarnem zasedanju jugoslovanske komunistične partije govor, v katerem je med drugim dejal: „Krizo, ki jo preživlja svetovni socializem, so povzročili kremeljski mogotci. Sovjetski vodje so pričeli s fazo razširjevanja nove reakcionarne ideologije in reakcionarne agresivne in izkoriščevalske prakse. V ZSSR vse, kar reče Stalin, proglasijo, ne glede na položaj, v katerem je izjava izrečena, za znanstveno teorijo. Stalinske teorije so nesocialistične, nemarksistične in neznanstvene,“ je zaključil Djilas napad na ZSSR.

Češkoslovaško: Češka komunistična vlada je ustanovila posebne „koncentracijske samostane“, v katerih so priprti duhovniki vseh starosti in vseh različnih dostojanstev; s posebnim propagandnim sistemom, kateremu je kot bistvena točka dodana tudi ženska družba, hočejo pridobiti duhovnike zase in za odpad od Rima.

Kitajska: Na Kitajskem je doslej rdeči režim likvidiral nad 500.000 nasprotnikov. Rdeče kitajsko časopisje ta pokolj imenuje „velik uspeh naših voditeljev“.

2. kulturni večer SKA, ki bo v soboto 19. junija ob osmih zvečer v gornji dvorani Slovenske hiše, bo nadaljevanje prvega kot razgovor k predavanju o problematiki naše politične emigracije v luči cerkvenega nauka. Večer bo vodil v okviru teološkega odseka predavatelj dr. Mirko Gogala. V razgovor bo lahko posegel svobodno vsak udeleženec večera.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Seja Zveze okrajnih šolskih svetov bo dne 18. junija ob 20 v Slovenski hiši.

Sneja referentov ZS bo 17. junija ob 20 v prostorih Zed. Slovenije.

Seja upravnega sveta ZS bo 25. junija ob 20 v mali dvorani Slov. hiše.

O današnjem gospodarskem položaju v Argentini, o krizi, inflaciji in perspektivah za bodočnost bo predaval 26. junija ob 20 v mali dvorani Slovenske hiše g. Marko Kremžar.

V OCENO SMO PREJELI:

Škof Rožman II. Dr. Jakob Kolarič CM. — Duhovna podoba velike osebnosti na prelomnici časa. Knjiga vsebuje 542 strani. Izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Finžgarjeva pisma (Ferdinandu Kodniku). Zbral in uredil Martin Jevničar. 150 strani. Izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Za dobro voljo

Podkuril mu je

„Miha, zakaj se ti nos tako sveti?“ „Od samega veselja, da ga ne vtikam v vsako stvar kakor ti.“

Dokaz

„Dokaži mi, da me imaš res rada!“ „Ali ni to zadosten dokaz, da se ne bom poročila s teboj, ampak s Boštjanom.“

Iznajdljivost

„Ne razumem vas. Prej ste metali v igravca na odru paradižnike, sedaj mu pa ploskate.“

„Veste, še nekaj paradižnikov mi je ostalo, pa bi rad igravca s ploskanjem še enkrat privabil pred zastor.“

OD DOMA

„Naše elektrogospodarstvo se modernizira. Zdaj imamo na Elesu že svoj elektronski računalnik.“

„Pa so že kaj pametnega izračunali z njim?“

„Baje so: da bi bila najbolj pametna oblika elektrogospodarstva taka, kot smo jo imeli ob osvoboditvi leta petinštirideset...“

OBVESTILA

SOBOTA, 12. junija 1971:

Na Pristavi ob 16 vaje za folklorne ples.

V Slovenski hiši ob 17 nadaljevanje teološkega tečaja za laike.

NEDELJA, 13. junija 1971:

Procesija presv. Rešnjega Telesa v zavodu Don Bosco v Ramos Mejía. Sv. maša ob 10.

V Hladnikovem domu v Slovenski vasi ob 16 tradicionalne kolne. Sodeluje PLANIKA. Dopoldne in popoldne nogometne tekme.

V Slovenskem domu v Carapachayu članski sestanek ob 16. Odbor bo podal poročilo o poslovanju.

V Slomškovem domu v Ramos Mejiji po procesiji na razpolago kosilo. Nato nagradno tekmovanje kegljanja.

V Slovenski hiši ob 20 predava na prosvetnem večeru Zedinjene Slovenije dr. Echazú: Mamila, vzroki in posledice

PETEK, 18. junija 1971:

V Slovenskem domu v San Martinu bo ob 18.30 na sestanku Lige Žena Mati predaval g. Ivan Korošec „Iz obiska v Vetrinju“ s filmom. Vabljeni tudi možje.

SOBOTA, 19. junija 1971:

Na Pristavi ob 20 spominski sestanek mladinski organizacije.

V Slovenskem domu v San Martinu ob 19.30 skiptično predavanje g. Lojzeta Erjavca o lepotah Slovenije (tretji del: Stajerska), o ostalih delih Jugoslavije in Evrope ter povratek v Argentino.

Nedelja, 20. junija, ob 16 v Slov. hiši

PROSLAVA ŠOLSKIH OTROK

OB PRAZNIKU MLADINSKEGA ZAVETNIKA SV. ALOJZIJA

Spored:

Sv. maša s skupnim sv. obhajilom
Pozdrav očetom od njihovem dnevu

Predstava lutkovnega gledališča

Otroke, starše in prijatelje mladine lepo vabi

učiteljski zbor

V Slovenskem domu v Carapachayu bo v nedeljo, 20. junija ob 11.30 sv. maša za padle žrtve. Po maši

spominska proslava

nato kosilo za člane in prijatelje.

Lepo vabljeni!!

Potovalna agencija

EMONA
(Simon Rajer)

Tucumán 1561, 7. nadstr., št. 49
T. E. 46-9440; od 9—12 in 15—19

NEDELJA, 20. junija 1971:

Na Pristavi po sv. maši praznovanje očetovskega dne, ki ga pripravljata mladinski organizaciji skupno s šolsko mladino.

V Slovenski hiši tradicionalna Alojzijevega proslava slovenskih šolskih otrok.

V cerkvi sv. Jožefa Pompejskega ob 17 slovenska služba božja ob obletnici smrti msgr. Janeza Hladnika. Molitve in položitev venca na grob.

ČETRTEK, 24. junija 1971:

V Slovenski hiši ob 16.30 spominska proslava za padle domobrance, ki jo priredi Zveza žena in mater, pod vodstvom gospe Iva Vivodove. — Po proslavi seja širšega odbora Zveze, katere naj se vse odbornice gotovo udeležijo.

Sklepe drugega rednega običnega zbora

Odbor slovenskega zavetišča z uradnim naslovom „Asociación Doctor Gregorio Rožman“ sklicuje na osnovi členov 30 in 33 pravil odobrenih po Secretaría de Estado de Justicia de la Nación z dekretom št. 1680 z dne 12. septembra 1969.

DRUGI REDNI OBČNI ZBOR

ki se bo vršil dne 27. junija 1971 ob 10.30 v prostorih Slovenske hiše, Ramón Falcón 4158, Capital Federal, z naslednjim dnevnim redom:

1. Čitanje, razpravljanje in odobritev poročila odbora, računskega zaključka, poročila preglednikov računov za poslovno dobo od 1. aprila 1970 do 1. marca 1971.

2. Volitev treh prisotnih članov za sestavo volilnega odbora, ki bo izvršil in potrdil volilni izid volitev po členu 38 pravil.

3. Volitev novih odbornikov in njihovih namestnikov in revizorjev po členih 18, 19, 26, 27, 28 in 17 pravil.

4. Sprememba člena 43 pravil.

Opomba: Če ob določeni uri ne bo prisotnih nad polovico članov, se bo po členu 33 pravil vršil občni zbor ob vsaki udeležbi.

Poravnajte zaostalo naročnino Svobodne Slovenije

**V nedeljo, 13. junija
v HLADNIKOVEM DOMU**

KOLINE

Ob 8.30: se začne in po kosilu nadaljujejo prijateljske nogometne tekme med šestimi moštv. SFZ.

Ob 12: Kosilo.

Ob 18: družabna prireditve

Cene: lanuške.

Zabava čisto po domače Sodeluje: PLANIKA

Vabi odbor Društva Slovenska vas

Predno vzamete posojilo, menjate ček ali menico, oglasite se pri nas. To vam svetuje

Kreditna zadruga S. L. O. G. A.

(Cooperativa de Crédito Ltda.)

Bmé Mitre 97

T. E. 658-6574

Ramos Mejía

Uradne ure: ob torkih, četrtkih in sobotah od 16—20.

Posojila z osebno garancijo, menjava čekov in menic, pod zelo ugodnimi pogoji.

Zedinjena Slovenija

vabi na

Prvi prosvetni večer

MAMILA, VZROKI IN POSLEDICE (Drogas, causas y efectos)

Predava dr. Echazú, šef oddelka za legalno medicino pri Federalni policiji. V petek, 18. junija ob 20. uri v mali dvorani Slovenske hiše.

Vabi Zedinjena Slovenija

UNIV. PROF.

DR. JUAN BLAZNIK

špecialist za ortopedijo
in travmatologijo

Ordinira v torek, četrtek in soboto
od 17 do 20

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed.
Zahtevajte določitev ure na
telefonu 49-5855

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL

CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires

Pta. baja, ofic. 2

T. E. 35-8827

Naš dom

San Justo

20. junija 1971

ZIMSKI VEČER

šaljivi prizor: ČUDNA SNUBCA

Začetek ob 16.

Sodeluje orkester PLANIKA

CONSTRUCCIONES CIVILES E INDUSTRIALES

Av. de Mayo 1460, 5o. p.

Buenos Aires

T. E. 37-2504

V stiškem samostanu je dočrpel

msgr. Jože Kremžar

dekan in častni kanonik v pokoju

Rojen v šent Vidu pri Stični, služboval v senjski škofiji. Pogreb je bil v sredo, 28. aprila 1971, v Stični.

Buenos Aires

Družini Kremžar in Kačar

Aleksander Solženicin

En dan Ivana Denisoviča

Šuhov se ni bal zase, ker je vedel, da ga brigadir ne bo izdal. Boji se za brigadirja. Za člane je brigadir oče, za administracijo navadna figura. In na severu so za takšne zadeve dajali ponovno kazen.

Brigadirju se je spačil obraz. S silo je vrgel ometačo ob tla. Stopil je k Deru. Ta se je ozrl in videl, kako vzdiguje Pavlo lopato nadenj.

Da, lopato! Ni je zamen vzela s sabo...

Čeprav gluhi, je Senjka vse razumel. Zravnil se je in stopil bliže. Mogočen je, dedec.

Der je begal z očmi, vznemirjeno je iskal, kje je peti vogal.

Brigadir se je nagnil k Deru in zelo tiho, toda dosti razločno za bližnje dejal:

— Konec je vaših časov, kuga, ne hoste več dajali kazni! Če zineš besedo, krvoses, ne doživiš več dneva. To si zapomni!

Brigadir se ves trese, nikakor se ne umiri.

A ostronosi Pavlo strelja z očmi v Dera, prav prebada ga.

— Pa kaj vam je, fantje, kai! — je jecjal Der ves blede in se umikal.

Brigadir ni rekel nobene besede več. popravil je kučmo, pobral zavilnjeno ometačo in se vrnil k svojemu zidu.

Pavlo je začel počasi spuščati lopato. Po-ča-si...

Der se boji ostati in boji se oditi. Skril se je za hrbet Kilgasa in stoji.

Kilgas pa polaga zidake natančno in mirno, kakor tehtajo zdravila v apoteki, in tedaj ni časa za osebnosti. Deru kaže zadnjico, kakor da ga sploh ni opazil.

Nato se je Der ponižno prikradel k brigadirju. Kje je sedaj ves njegov napuh?

— In kaj naj rečem delovodji, Tjurin?

Brigadir še glave ne obrne, kar naprej zida:

— Recite, da je tako bilo. Ko smo mi prišli sem, je že tako bilo.

Der je spoznal, da ga takoj ne bodo ubili. Stal je na mestu še nekaj časa, nato se z rokami v žepu previdno sprehodil.

— Hej, ti, šč-854, — je zagodmial.

— Zakaj tako tanko polagaš malto?

Moral se je nad nekom znesti. Obregnul se je nad količino malte, ker šuhova ni mogel grajati glede navpičnosti zidave in tudi ne glede stika med opekami.

Šuhov mu je smehljaje odgovoril s svojim šešljajočim glasom: — Dovolite da vas opozorim. Če bomo malto polagali na debelo, se bo spomladi vse poslopje toplarne razlezlo.

— Ti si le zidar, zato poslušaj, kaj

ti svetuje tehnik, se je Der namršil in napihnil lice po svoji navadi.

Šuhov je potihem sicer priznal, da je tuintam res pretanko. Lahko bi dajali debelejši sloj, seveda, če ne bi bilo zime, če bi zidali človeško. Na ljudi pomisli in se jih usmili! Potrebni so visokih procentov. Pa, kaj bi mu pojasnjeval, ko človek ne razume.

Der je mirno odšel.

Tjurin kriči za njim:

— Dvigalo mi popravite! Mar smo osli? Ljudje nosijo opeko v prvo nadstropje!

— Za dostavljanje ti plačajo, odgovarja od spodaj Der, toda mirno.

— Že, toda kako? Po tarifi za dostavo s samokolnico! Poizkusite voziti samokolnico po stopnicah! Plačujte dostavo z nosilkami!

— Nisem proti! — je pohleven Der. Le knjigovodstvo ne bo dovolilo plačevati z nosilkami.

— Knjigovodstvo! — vpije brigadir.

— Tega pa ne vidijo, da se mora vsa brigada ubijati, da streže štirim zidarjem? Kakšen bo neki zaslužek pri tem?

Brigadir vpije, a hkrati zida neprenehoma.

— Ma-a-lto! — kriči onim spodaj.

— Ma-a-lto! — penavlja Šuhov.

Tretji sloj je že skoraj zaokrožen. Šele sedaj, pri četrtem, se bo pričela hitra zidava. Pametno bi bilo nastaviti vrstico za sloj više, a pri prihodnjem bo že še šlo.

Šuhov vidi, kako Der stopa po za-

sneženi planoti. Z med rameni stisnjeno glavo se vrača v pisarno, kjer se ogreje. Gotovo se ogabno počuti. Bi pa že moral prej premisliti, predno se loti takšnega volka kakor je Tjurin. Mar bi živel v soglasju s takimi brigadirji in ne bi imel sitnosti. Saj njega ne gonijo na težko delo, dober obrok dobiva in v posebni sobi živi. Kaj mu še manjka? Pa se dela pametnega in se zaletava. Od spodaj poročajo, da je delovodja električnih inštalacij odšel. Izginil je tudi monter. To pomeni, da dvigala ne morejo popraviti.

Torej — nosite kot osli!

Marsikje je že Šuhov delal in je pogosto imel priliko videti, kako se kvari tehnika, ali pa jo namenoma kvarijo jetniki. Vlačilec za bruna so pokvarili s tem, da so v verigo vtaknili porakelj in še malo pritisnili. S tem so dosegli premor. Z nalaganjem so jih namreč preveč priganjali.

— Opeko dajte, opeko! — vpije brigadir ves razvnet. Obenem pa kolne in preklinja nosače in dostavjalce.

— Pavlo sprašuje, kako bo z malto,

vpije nekdo od spodaj.

— Pripravite jo!

— Imamo pol maltarke!

— Pripravite še eno!

Hej, to bo ples! Polagajo že peti sloj. V začetku so se morali pripogibati, zdaj je zid v višini prsi. Poleg tega ni ne oken ne vrat, ne nobenih drugih ovir. Stena bo tod polna in opeke ne primanjkuje. Treba bi bilo prestaviti vrstico, pa je prepozno.

— Dvainosemdeseta brigada je že odnesla orodje v shrambo, — poroča Gopčik, Tjurinove oči so se zapile vanj.

— Brigaj se za svoj posel, smrkaš. Podajaj opeko!

Šuhov se je ozrl. Res! Na zahodu žari nebo, sonce se nagiba k obzorju in tone v sivkast oblak. Zidajo pa še kar naprej. Polagajo peti sloj in tega morajo skonečati in poravnati.

Nosači so podobni upehanim konjem. Kapitan je kar siv. Nima jih sicer še štirideset, a mnogo mu jih ne manjka.

Mraz je začel pritiskati. Roke se gibljejo, vendar se skozi luknjice v rokavicah mraz loteva prstov. Prodira tudi v levi škorenj. Šuhov cepea z njim.

Pripogibati se je sedaj treba ne nad zidom, temveč vsakič, ko vzameš opeko ali zajameš malto.

— Fantje, fantje! — nagovarja Šuhov. — Položite mi opeko vrh zidu.

Kapitan bi rad ustregel, a že nima več moči. Ni vajen takega dela. Zato odgovori Aljoša:

— Dobro, Ivan Denisovič. Kar povejte kam.

Aljoša nikdar ne odpove, karkoli ga prosi. Ako bi bil vsi na svetu takšni, bi bil tudi Šuhov z njimi.

Po vsej zoni in do toplarne gre novica. Konec dela zvon! Brigadir: hajd domov! A pri nas? Preveč smo se potrudili, malte je še obilo...

— Nesite malto! Nesite! — vpije brigadir. (Dalje prihodnjič)